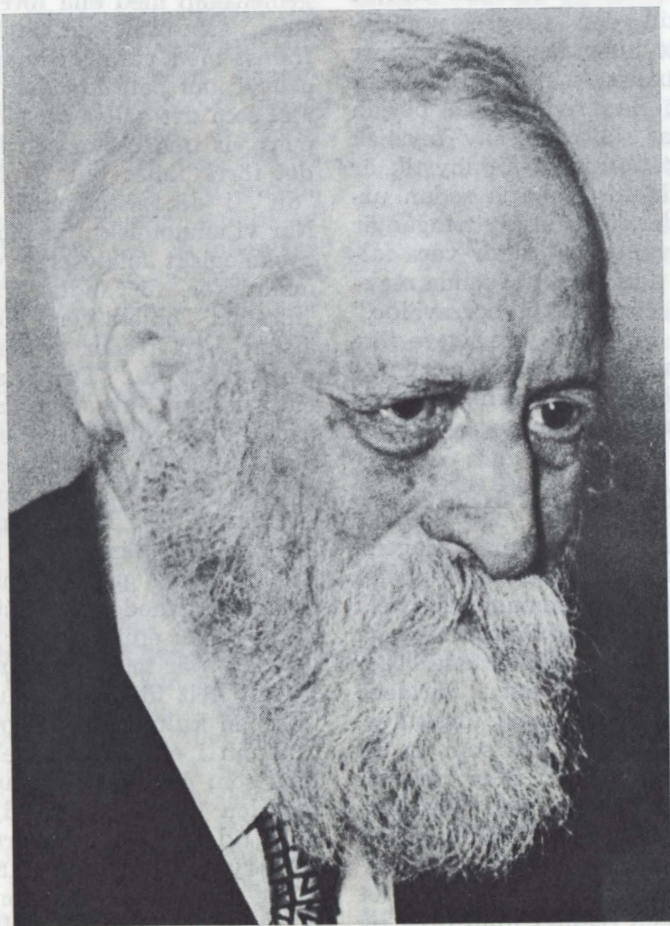

MARTIN BUBER

AV ALF AHLBERG

MARTIN BUBER
en judisk mystiker i vår tid.

Besinnar man judarnas relativt ringa antal och de beträngda förhållanden, under vilka de levat genom sekler och årtusenden, måste man medge, att deras insats i kulturlivet varit överraskande stor. De har skänkt världen en samling religiösa skrifter, av vilka åtminstone några måste räknas till världslitteraturens pärlor. Stora judiska

filosofer utövade ett starkt inflytande på tänkesättet i Europa under medeltiden — även där man endast motvilligt erkände det. Att närmare dröja vid judarnas insats i vår egen tids diktning, vetenskap och filosofi skulle föra för långt. Man behöver endast nämna namn som Kafka, Freud, Einstein, Cassirer. Och inte minst **Martin Buber** (1878

—1965). På sätt och vis intar Buber en särställning. I allmänhet har nämligen judiska intellektuella visat en tendens till assimilation och närmast anslutit sig till en allmän, vidsynt humanistisk religiositet. Men Buber har förblivit den judiska traditionen trogen och sökt befria den från all ovidkommande historisk ballast och återföra den till dess ursprungliga enkelhet — utan att för den skull anse judendomen som den högsta, än mindre som den enda sanna av alla religioner.

Om religionernas inbördes förhållande har han några tänkvärda ord: "Religionerna... har (var och en) sitt ursprung i en speciell uppenbarelse, och deras slutmål är att upphäva alla skiljegränser... Därför är det alltid ett verklighetsfrämmande och meningslöst tilltag, då någon med positiva eller negativa värdeomdömen jämför sin egen religion med någon annan."

JESUS STÖRSTE PROFETEN

Vad kristendomen beträffar, har Buber alltid talat om den med sympati och särskilt då om Kristus själv, ehuru han givetvis inte kunnat dela kristendomens tro på Jesus som gudomlig inkarnation eller på frälsningen genom honom allena. För Buber framstår han helt enkelt som den störste av de judiska profeterna, präglad av deras anda. "Jesus", skrev han på gamla dagar, "har jag ända från ungdomen upplevat som min store broder... Mitt eget broderligt öppna förhållande

till honom har ständigt blivit starkare och renare, och jag ser honom idag med klarare och mer oförvillad blick än någonsin.” — Likafullt anser han att judendomen i dess enkla och rena form har en särskild och allmänmänsklig mission att fylla i mänsklighetens andliga och religiösa liv. Särskilt gäller detta vår västerländska kultur med dess ständigt tilltagande andliga utarmning.

Martin Buber är djupt förankrad i sitt folks religiösa tradition och samtidigt en tänkare av världsformat. Hans inflytande på nutidens tänkande är stort och sannolikt i tillväxt. Hans tankevärld är besläktad med existentialismens och liksom denna en protest mot en civilisation, där människan hotas av ödet att bli ett **ting** bland tingen, ett kugghjul i en gigantisk, alltmer effektiv produktions- och konsumtionsapparat.

*

Buber föddes i Wien, men till följd av föräldrahemmets upplösning kom han redan vid tre års ålder till farfadern Salomon Buber i Lemberg i Galizien. I hemmet hos denne, en lärd rabbin, stiftade han sin första och för livet bestämmande bekantskap med den riktning inom östjudendomen, som kallade sig **chassidim**, ”de fromma”. 1896 **inskrevs** han vid universitetet i Wien och bedrev senare studier i Leipzig, Berlin och Zürich. Därvid fördjupade han sig i den religiösa mystiken men återvände från denna utgångspunkt till den chassidiska traditionen och dess texter. År 1923 utnämndes han till professor i judisk religionsvetenskap i Frankfurt a.M. och utgav samma år den för hela hans religionsfilosofi grundläggande skriften **Ich und Du** (svensk översättning ”Jag och Du” 1962). Vid Hitlers makttillträde 1933 avstattes han från sin professur men kvarstannade i Tyskland, outtröttligt verksam med att bistå sina trosfränder, till 1938, då han kallades till professor i sociologi vid det nygrundade universitetet i Jerusalem, där han verkade till sin död. Samtidigt med den rika vetenskapliga produktionen under dessa 27 år arbetade han bl. a. på att söka åstadkomma en försoning mellan den unga staten Israel och arabstaterna. Hans berömmelse och inflytande var i ständigt stigande. Till dem som trädde i personlig förbindelse med honom, hörde Dag Hammarskjöld, som även under sina sista år planerade en översättning av ”Jag

och Du”.

Chassidismen var en judisk fromhetsriktning, som framträdde i Polen i mitten av 1700-talet. Den präglades av en mystisk innerlighet, men dess mystik var inte världsfrånvärd, asketisk utan livsbejakande. Som dess egentlige grundare nämnes en viss rabbi Israel ben Elieser, även kallad Baal-schem-tow, ”herren av det goda namnet”. Själv skrev han ingenting och lärjungarna har traderat hans förkunne i mycket fragmentariskt skick, men ur brottstyckena har det lyckats Buber att rekonstruera ett levande helt. Han anser chassidismen långt ifrån vara något för den ursprungliga judendomen främmande utan en gren på dess uråldriga träd, som han på nytt fått att blomma likt Arons grönskande stav. I motsats till den gängse uppfattningen, att judendomen är en torr och rationalistisk religion, hävdar Buber att den redan från början har starka källsprång av mystisk innerlighet. ”Anlaget för mystik är utmärkande för judarna sedan urminnes tider, och dess yttringar är inte, som vanligen brukar vara fallet, någon tidvis framträdande reaktion mot förståndets herravälde.” Men detta drag har ytterligare fördjupats under seklernas långa martyrium, förföljelser och irrvandringar i främlingsland.

VARDAGEN ÄR HELIG

”Tänk på att du helgar vardagen” — i detta bud skulle man enligt Buber kunna sammanfatta hela chassidismens lära. Den drar inga gränser mellan ”heligt” och ”profant”, ty allt, även det i världens ögon ringaste och mest föraktliga, är för den heligt. ”Allt som är till är endast till i Gud.” Men varifrån då det onda? Bubers och chassidismens svar överensstämmer med nyplatonismens, med Augustinus’ och den medeltida mystikens. Det onda är ingen realitet utan brist på realitet, liksom mörkret är frånvaro av ljus. Det är, säger han, ”Guds exil”, det mörker, vari ”Guds härlighet” förlorar sig och döljs. ”Guds härlighet” vandrar i ringhet och förnedring som en hemlös flykting i smuts och trasor på världens stora landsväg, och människans uppgift består i att föra den åter hem till Gud. När denna process är fullbordad, är den messianska tidsålder, varom profeterna drömde och siade, fullbordad. Varje god gärning, även den ringaste, är en

messiansk akt.

GEMENSKAP MED ALLT

Fyra inbördes samhöriga drag utmärker den livshållning, vars första bud är att helga vardagen. I ett slags **stilla hänryckning** kommer man tillvaron allt närmare. Man nalkas dess alla företeelser i ett slags innerlig gemenskap, som ett ”jag” till ett ”du”. Detta är en grundtanke hos Buber, som han närmare utvecklar i så gott som alla sina skrifter men främst i den förut nämnda ”Jag och Du”. Vi lever — och måste leva — i två världar eller rättare i två olika hållningar till en och samma värld, i vad Buber kallar ”du-världen” och ”det-världen”. Vi kan leva i en innerlig gemenskap med alla företeelser, en sten, ett träd, en stjärna, men främst med våra medmänniskor — och vi kan betrakta dem som föremål som det gäller att på vetenskapens vis undersöka och beskriva. I det förra fallet blir de för oss ett ”du”, i det sistnämnda ett ”det”. När vi anatomiskt, fysiologiskt eller psykologiskt analyserar våra medmänniskor, förvandlar vi dem till ”föremål”, objektiviterar dem; när vi älskar dem, träder vi dem till mötes som ett ”du”. Den ena hållningen utesluter inte den andra, men båda är nödvändiga för ett fullvärdigt liv. ”Med sanningens hela allvar vill jag säga dig: Utan **Det** kan människan inte leva. Men den som lever **endast** därmed är icke människa.” Det grundläggande felet med den moderna västerländska kulturen är enligt Buber, att ”det-världen” där tagit överhand och hotar att helt förkväva ”du-världen”. ”När en kultur inte längre har sitt centrum i ett levande relationsförlopp som ständigt förnyas, då stelnar den till en det-värld, som endast tid efter annan eruptivt genombrytes av ensamma andars lysande gärningar.” Den som träder i levande gemenskap med tillvaron och främst människorna som ett jag till ett du, lär sig att se allt genomblyst av det Stora Du som är Gud. Gud är det enda som inte kan göras till ett Det, inte objektiviteras till ett ”föremål” som vi kan förklara eller beskriva utan endast träda i levande gemenskap med. ”Varje enskilt Du är en genomblickspunkt till det stora Du... som enligt sitt väsen aldrig kan bli till ett Det.”

Som judendomens stora insats i mänsklighetens religiösa liv har man ofta betraktat dess stränga

monoteism (dyrkan av en **enda** gud). Men som den nutida religionsvetenskapen visar är monoteismen eller ”höggudstron” nära nog universell i mänskligheten. Judendomens originalitet ligger enligt Buber i stället i att den ser **Gud** som det stora Du, som inte kan beskrivas eller avbildas som ett föremål (därav det bekanta bildförbudet) utan endast tilltalas. ”Himlarna förtälja **din** ära... **Du** utransakar mig och känner mig... **Du** har varit vår tillflykt från släkte till släkte... Vart skall jag gå för **din** Ande, och vart skall jag fly för **ditt** ansikte...”

TJÄNANDE KÄRLEK

Den som lever i ”du-världen” kommer att älska alla ting som en avglans av det stora Du. Därav det andra draget i chassidims och Bubers livshållning, **den aktivt tjänande kärleken**. Det evangeliska budet att älska sina ovänner är också chassidims, ja man kan säga att det här ytterligare skärpes. I en sentens av en chassidisk rabbin, anförd av Buber, heter det: ”Om en människa märker att hennes nästa hatar henne, skall hon älska denne ännu mer. Ty de levandes gemenskap är Guds härlighets vagn, och uppstår det en rämna i vagnen, måste man laga den, och där kärleken är ringa, så att fogarna lossnar, måste man föröka den för att så hela det söndriga.” Ingen kan vara den andres domare, ty ”den som faller dom över en annan har därmed också fällt dom över sig själv”. En bekymrad fader, berättar Buber, klagade en gång för rabbi ben Elieser, att hans son vikit bort från Gud och frågade vad han skulle göra. ”Du skall älska honom desto mer, löd svaret. Ingen makt i världen är så stark som den osjälviska kärlek som icke söker sitt.”

Den likhet med den kristna kärleksläran i dess högsta och ädlaste form som frapperar oss i sådana yttranden, har ansetts bero på att chassidim och Buber inte bara påverkats av judendomen utan även (omedvetet) av den kristna traditionen. Själv har Buber energiskt bestritt detta och menar att förhållandet är det omvända. Enligt hans mening beror likheten i stället på att Kristus var i så hög grad genomsyrad av det judiska fromhetsliv, som kännetecknade ”de stilla i landet” (i motsats till fariséerna och de skriftlärdar), att hans kärlekslära, ehuru framställd som ”ett

nytt bud”, välde fram ur denna åder.

STORHET OCH ÖDMJUKHET

Det tredje draget är **ödmjukheten**. Varje människa skall känna sig som en Guds medarbetare, förstå sin begränsning och sin särskilda uppgift i det stora frigörelseverket. ”Att uppleva skapelsen som ett hav och sig själv som en våg, det är ödmjukhetens stora mysterium.” Men denna ödmjukhet har ingenting med servilitet och självförnedring att göra. Den är tvärtom förbunden med känslan för människans värdighet, den kungliga rang som tillkommer varje människa såsom skapad till Guds avbild och bärande den gudomliga konstnärens signatur. ”Det största onda är om du glömmar att du är en konungason”, citerar Buber efter en chassidisk text. Den som är genomträngd av denna känsla för varje människas ”kungliga börd” förhåver sig inte över den ringaste av sina bröder och systrar, betraktar ingen människa såsom ohelig eller oren, hur djupt än den gudomliga gnistan i henne förmår dölja sig. Ja, Buber omfattar med särskild kärlek de i denna världens ögon ringa, som ofta står Gud närmast. ”Ingen bön”, skriver han, ”är kraftigare och tränger djupare in i de himmelska världarna än den enfaldiges, som inte förmår forma den i ord utan där den endast framgår ur hjärtats innerliga längtan... Gud hör den likt en konung, som lyss till näktergalens sång i skymningen i sin trädgård. För hans öra klingar den skönare än furstarnas hyllningsrop i kröningshallen.”

FRIDSRIKET

Alla de tre nämnda dragen sammanfattas i det fjärde, som Buber kallar **intentionen**, målsättningen, meningen med varje människas liv. Var och en är unik men alla arbetar de på ett gemensamt mål, och detta är, såsom redan sagts, det messianska fridsrike, där ”Guds härlighet” förts hem till sitt ursprung. Man tänker sig vanligen den judiska messiastron såsom en tro på en gestalt, som vid tidernas ände skall framträda, beklädd med Guds fullmakt och utföra hans frälsningsverk. Men för Buber är som antytts varje god handling ett led i arbetet på det messianska riket och Messias snarast en kollektiv benämning på detta arbete. ”Det är ett misstag”, skriver han, ”att

föreställa sig att den judiska messias tanken endast knyter sig till tron på ett skeende i den yttersta tiden och till en enda gestalt såsom medelpunkten i detta skeende. Vissheten om den medverkande kraft som förlänats människor släktleden igenom förenar den yttersta tiden med nutiden.”

*

Det skulle föra för långt att här närmare dröja vid Bubers uppfattning om hur samhällslivet på grundval av hans ”jag-du-filosofi” bör gestaltas. Han har närmare utvecklat detta särskilt i sin på engelska publicerade bok **Paths in Utopia** (London 1949). Hans framtidsvision är en socialism, men inte en sådan efter ryskt mönster, byggd på en centralisering av livet till staten, utan på små, relativt självständiga gemenskaper, mera i stil med de gamla utopisterna än med marxismen.

Det unika med Buber är, som jag redan sagt, att han ehuru trogen sin judiska tradition likväl har ett allmänmänskligt budskap till en i flack oandlighet försjunken kultur, ett budskap som bland annat i högst grad angår det alltmer brännande problemet om världsreligionernas möte.

GEORGII von WELLING:s alkemistiska tyska upplaga från år 1784 av

OPUS MAGO-CABBALISTICUM ET THEOSOPHICUM

i faksimil.

Inbunden. Pris kr. 150:— + moms.

AB G WENDELHOLM

Box 140 69, 104 40 Stockholm.

UFO OCKULTISM ESP

Engelskspråkig litteratur.

700 titlar lagerföres varav 200 i pocket.

Rekvirera våra boklistor!

EDISTA postorderbokhandel
Box 4003, 180 10 ENEBYBERG

Bucke:

Cosmic Consciousness
19:50 (h) 48:75 (b)

Strömberg:

Man, Mind, and Universe 13:— (h)
Soul of the Universe 19:50 (h)
The Searchers 19:50 (h)

ÄR TRO PÅ REINKARNATION NÅGOT FÖR MODERNA VÄSTERLÄNNINGAR?

SIGFRID FJELLANDER

Liberala Katolska Kyrkans nor-
diske biskop Sigfrid Fjellander är
övertygad om att återfödelse är en
realitet i tillvaron. Han omtalar att
föreställningen om människornas
upprepade inkarnationer är uråld-
rig. Den har förekommit i alla tider
och alla kulturer som en spontan
reaktion på livsgåtan, och detta kan
man betrakta som ett mycket fint
indicium för dess sanning, anser bis-
kop Sigfrid.

Men tron på återfödelse finner
också stöd i den moderna parapsy-
kologiska forskningen.

— Många föregivna reinkarna-
tionsfall har ju undersökts mycket
grundligt. I allmänhet är det fråga
om barn som tycks ha klara och
tydliga minnen från ett föregående
liv, och avståndet mellan förra livet
och det nuvarande har varit så kort
att man kunnat kontrollera barnens
uppgifter i detalj och funnit att de
stämt överens med verkligheten.

— Menar du att sådana fall är be-
visande?

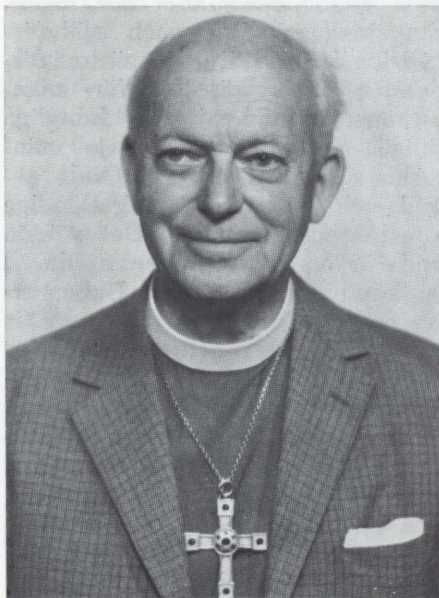
— Jag tycker att man knappast
kan komma ifrån att de är praktiskt
taget bevisande. I enskilda fall kan
man tillgripa någon annan hypotes,
men — som professor Ian Stevenson
säger — det finns ingen annan teori
än reinkarnation som täcker samtli-
ga fall av denna typ. Något slutgil-
tigt vetenskapligt bevis är det lik-
väl inte, men sannolikheten för åter-
födelse måste framstå som så utom-
ordentligt stor att det är mycket
svårt att avvisa denna idé.

— Du tror inte att återfödelse
kan vara undantag från regeln?

— Den tanken har väl dykt upp
även hos mig, men man finner ju att
livet är mycket enhetligt uppbyggt
efter stora, enhetliga principer, så
att om reinkarnation kan anses be-
visad i ett fall, så bör detta vara ett
mycket starkt indicium för att åter-
födelse är en allmän regel.

— Reinkarnation är ju också i sig
själv en tilltalande åskådning...

— Ja, den ger en mening åt till-

Biskop Fjellander

varon. En människa är inte bara en
tillfällig produkt av naturens pro-
cesser, utan hon har ett förflutet och
en framtid, är insatt i ett väldigt,
meningsfullt sammanhang. Detta är
lugnande och skapar trygghet och
ger samtidigt möjlighet att förstå att
det finns en rättvisa i världen, vil-
ket utan reinkarnation vore full-
komligt omöjligt.

— Och meningen med återfödel-
sekedjan är...?

— ...att alla de gudomliga möj-
ligheter som finns inneboende i
människan, skall komma till mognad
och växt. Genom livets erfarenheter
slipas människan till ett allt finare
andligt instrument.

— Vad tror du om reinkarnations-
läran inom kristendomen? Lärde
Jesus själarnas återfödelse?

— Vi vet i dag att reinkarnatio-
nen var en allmänt antagen åskåd-
ning bland judarna på Jesu tid. Fa-
riséerna och esséerna accepterade
den, medan saducéerna förnekade
den, ty de var materialister och me-
nade att med kroppens död slockna-
de själen för alltid. Judarna vänta-
de att deras gamla profeter skulle
återfödås. Jesus sa t. ex. flera gånger

att Elias redan hade kommit; han
avsåg då Johannes Döparen. När
Jesus en gång botade en blindfödd
man, frågade lärjungarna honom
varför denne var född blind: var det
han själv eller hans föräldrar som
hade syndat? Jesus reagerade inte
på ett sätt som man skulle ha väntat,
om han ansett frågan meningslös el-
ler felaktigt ställd. Han svarade som
om det var en naturlig fråga.

— Men reinkarnationsläran finns
ju ändå inte med i Jesu förkunnelse
enligt bibeln.

— Nej, men vi vet att våra evan-
gelier har retuscherats flera gånger.
På ett lokalt kyrkomöte 543 i
Konstantinopel, som inte repre-
senterade hela kyrkan, förklara-
des reinkarnationsläran, d. v. s. lä-
ran om själens föruttilvaron så som
Origines hade utlagt den, för kät-
tersk. Beslutet blev dock aldrig
ratificerat av kyrkan. Därefter sked-
de en mycket målmedveten re-
tuschering av de kristna skrifterna.
Men under de första kristna århund-
raderna trodde många av kyrkofä-
derna på reinkarnationen: Justinus
Martyren 100—165, Klemens av
Alexandria 150—215, Origines 185—
254, Gregorius, biskop av Nyssa,
330—395, Hieronymus 335—420,
Augustinus 354—430, Synesius 370
—414 (de flesta årtalen något osä-
kra — ungefärliga). I modern tid har
vi den romersk-katolske ärkebisko-
pen Passiavalli i Polen 1820—1897,
Dean Inge, St Paul's Cathedral i
London, metodisten Leslie Weather-
head, ännu levande, o. s. v.

— Hur kom det sig att läran om
återfödelse togs bort?

— Hieronymus sa att reinkarna-
tionen var en lära som man lärde i
hemliga sällskap, men den kunde
inte vinna allmänt erkännande, ef-
tersom den stod i alltför klar mot-
sättning till kyrkans försoningslära.
— Har du själv några minnen från
tidigare liv?

— Nej.
— Vad tror du det beror på att en
del människor minns, medan det
stora flertalet inte gör det?

— Det beror väl på olika psykisk
konstitution och på vilken kontakt
man har med det som är bortom den
omedelbara sinnevärlden.

— Har du någon uppfattning om
hur lång tiden är mellan inkarnatio-
nerna?

— Inte annat än att jag vet vilka
uppgifter de personer lämnar som
säger sig minnas. I många fall där
barn har erinringar, rör det sig om
ett tidsavstånd på c:a 10 år. Men jag
har också träffat på uppgifter om in-
tervaller på hundratals och tusentals
år. Principen är väl att ju rikare ett
liv har varit, ju mera erfarenheter
jag samlat, desto längre period be-
höver jag att smälta detta och om-
vandla det så att det byggs in i den
andliga karaktären.

— Du tror också på karmalagen?

— Ja, som man sår får man skör-
da... Min situation nu är en följd
av vad jag varit i tidigare liv enligt
karmas lag om orsak och verkan.
Men detta är ingen form av straff
utan endast livets sätt att korrigera
mig och lära mig vad jag inte för-
stod förut. — Jag har alltså i dag
möjlighet att påverka min framtid.

— När man har denna tro på åter-
komst till jordisk tillvaro, då finns
väl ingen rädsla för döden?

— Nej, jag kan inte se att det finns
någon anledning att vara rädd för
döden. Och sådana föreställningar
som evigt straff och meningslöst hel-
vete försvinner ju.

*

Liberala Katolska Kyrkan, där
Sigfrid Fjellander är biskop för
Norden, är en kristen kyrka som ta-
git upp reinkarnationen i sin prin-
cipförklaring — inte som en dogm
som alla måste acceptera men som
en idé som man tror är ett faktum
i tillvaron.

LENNART KJELLSON

Provinsialläkaren i Herrljunga
Lennart Kjellson har länge studerat
reinkarnationsläran och han tror
att själens vandringar från kropp till
kropp är en verklighet. "Efter varje
jordisk död och en tid i andevärld-
en återföds själen i en jordisk
form. När dess resa genom inkarna-
tionerna är färdig, uppgår den i
Gud."

Hur kommer det sig att en bildad
västerlänning väljer denna exklusi-
va tro, som i vår del av världen
har en air av österland och mystik?

— När jag vill chockera folk, sä-

ger doktor Kjellson, brukar jag säga
att jag har ett minne av min födelse.
— ?

— Jag har ett synminne av ett
rum, som är förlösningssrummet på
Västmanska BB i Linköping. Med
detta är förenat minnet av en känsla
av besvikelse, ungefär som att "jasa,
nu är man här igen".

Men något minne av en tillvaro
före den nuvarande har inte Kjell-
son.

Vi frågar om han grundar sin tro
på några auktoriteter och han sva-
rar att han sedan ett 10-tal år syss-
lar med att försöka nå fram till en
syntes av antroposofen Rudolf Stei-
ner och psykologen Carl Gustav
Jung. Dessa har i mycket samma
åskådning men olika terminologi och
olika sätt att närma sig problemet.

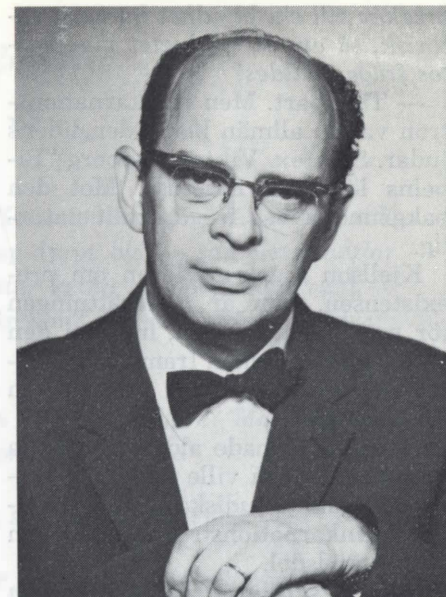
Lennart Kjellson är medlem i
Antroposofiska Sällskapet men
framhåller att han inte är någon
renlärig antroposof utan vill hålla
sig obunden.

— Vad tror Ni är meningen med
människans alla inkarnationer?

— Vi ser att det finns växter, djur,
människor... Meningen med evolu-
tionen är väl en utveckling till allt
högre livsformer. Vi människor har
genomlevt alla former av liv, tror
jag. Från början kommer vi ur det
lägsta växt- och djurriket. För länge
sedan när det inte existerade några
andra levande varelser än alger och
bakterier då fanns kanske litet
grand av det som nu är vi i de där
lägt stående varelserna.

Ett problem i samband med rein-
karnationstron är väl att jordens be-
folkning ständigt ökar. Hur förklar-
ar doktor Kjellson detta? Är det
nya själar som kommer ur djurri-
ket?

— När t. ex. neanderthalmän-
niskorna levde, fanns det mycket få
människokroppar. Men under hund-
ratusen år ändrades inte den kul-
turella miljön: de var hela tiden
stenåldersmänniskor, som jagade
och bodde i sina grottor. Då var det
få kroppar och lång tid mellan in-
karnationerna, eftersom själen inte
kunde lära sig något nytt genom att
födas som stenåldersmänniska oupp-
hörligen. Senare har utvecklingen
gått snabbare, och just nu går den
med rasande fart. Och nu finns det
också en oerhörd massa människor.
Det är möjligt att nästan alla andli-
ga väsen som finns och som skall
inkarneras som människor, har va-
rit inkarnerade eller kommer att bli
det i det här århundradet. Det finns
alltså nu en stor mängd kroppar till
förfogande, eftersom snabbheten i

Doktor Kjellson

utvecklingen, de hastiga förändring-
arna av miljön gör att själarna mås-
te inkarnera med kortare mellan-
rum för att kunna uppleva alla dessa
miljöer.

— Tror Ni att man kan inkarnera
på en annan planet?

— Jag tror inte att vi gör det,
utan vi är nog bundna till jordens
utveckling.

— Hur långt tror Ni att det är
mellan inkarnationerna?

— Det talas om tusentals år. En-
ligt Rudolf Steiner är genomsnitts-
tiden mellan två inkarnationer tusen
år. Man föds omväxlande som man
och kvinna. Så kort tid som bara ett
tiotal år förekommer endast när en
inkarnation avbryts för tidigt. Då
får själen börja om igen, eftersom
den aldrig hann fullborda sin inkar-
nation.

— Det förhållandet att några
minns men andra inte skulle då be-
ro på att närmast föregående liv lig-
ger så långt tillbaka i tiden att alla
minnen av det har suddats ut?

— Normalt skall man inte minnas,
för då kan man inte fungera i den-
na tillvaro — med en massa minnen
från andra inkarnationer skulle vi
inte kunna göra våra erfarenheter i
nuvarande liv på rätt sätt.

— Tror Ni att Jesus lärde åter-
födelse?

— Ja.

Doktor Kjellson nämner fallet
med den blindfödde mannen, som
även biskop Sigfrid Fjellander tar
upp — liksom Jesu påstående att Jo-
hannes Döparen var profeten Elias.

— Men kan inte frågan, om den
blindfödde genom synd själv varit

orsaken till sin blindhet ha varit retorisk, så att en medvetet meningslös fråga ställdes?

— Tänkbart. Men reinkarnationstron var ju allmän bland den tidens judar. Se t. ex. Viktor Rydberg "Bibels lära om Kristus". Mot den bakgrunden var frågan fullt naturlig.

Kjellson säger att läran om pre-existensen, som är förutsättningen för reinkarnationstron, ingick i den tidiga kristendomen fram till kyrkomötet i Konstantinopel 543, då den röstades bort.

— Jesus menade aldrig att skapa en ny lära. Han ville bara fullkomna den gamla, judiska tron — i vilken reinkarnationstron ingick som en beståndsdel.

— Det skulle alltså vara frågan om ett stort bedrägeri från kyrkans sida...

— Ja. Falsariet började när kejsar Konstantin skulle införa kristendomen som statsreligion i Rom. Han strök då en massa saker som inte passade i Rom och blandade upp kristendomen med romerska seder och bruk.

— Men det finns ju mycket omfattande bibelfragment som går långt tillbaka i tiden — betydligt längre än till kyrkomötet i Konstantinopel — och där finns inga spår av någon annan förkunnelse än den som återges i vår bibel, inga antydningar om återfödelse...

— Nej, men Jesus talar ju om reinkarnation även i vår nuvarande bibel. Han säger t. ex. flera gånger att Johannes Döparen var Elias.

— Men borde det inte ha funnits en mer tydlig förkunnelse om detta, om Jesus verkligen lärde återfödelse?

— Eftersom reinkarnationstron hörde till judarnas gamla religion, fanns det ingen anledning att speciellt trycka på detta. Återfödelse var ingen nyhet för dem.

— Tror Ni att djur återföds?

— Javisst! Men en hund reinkarnerar nog inte som en hund, utan djursjälarna passerar väl från djurart till djurart — och föds kanske så småningom i mänsklig form.

— Men Ni tror inte på ett motsatt skeende, från människa till djur?

— Nej. Det finns ingenstans något exempel på att utvecklingen går tillbaka.

— Är inte Ni, doktor Kjellson, son till Henry Kjellson, som skrivit böckerna "Förntidens teknik" och "Försvunnen teknik" samt broder till skådespelaren Ingvar Kjellson?

— Jo, det stämmer.

"ELLEN"

För ett par år sedan kom ett brev från Ellen, som berättade att hon hade minnesbilder av ett tidigare liv. Hon hade inte velat yppa detta för någon av rädsla för att bli ansedd som litet besynnerlig. Nu var hon även tveksam hur Sökarens red. skulle reagera. Skulle han tycka att det var fånigt? I så fall fick han väl lov att kasta brevet i papperskorgen. Men red. vidarebefordrade berättelsen till Nils-Olof Jacobson, som också tog kontakt med Ellen och sedermera besökte henne.

Ellen berättar:

— Jag kommer ihåg att jag var pojke och åkte på en cykel i utkanten av en stor stad. Det var nog Helsingfors, för det fanns stora stenhus där, och jag tänkte på finska. Förr mindes jag namnet på stadsdelen och mitt eget namn, men det har jag glömt nu. (Jag är född 1929.)

Jag kom cyklande på vänster sida av vägen — fastän det var högertrafik — för och vinglade, och så mötte jag en bil — ett svart fordon av äldre modell. Jag vet att jag körde ihop med bilen men har inget minne av att det gjorde ont.

Sen stod jag bredvid min kropp och såg att den låg där: kepsen hade ramlat av huvudet, och cykeln låg bredvid. Så kom två män ut ur bilen och tittade på min kropp, och sedan kom också en tredje man fram. Och de började samtala om hur det var med mig. Den tredje av männen visste vilkas son jag var och var jag bodde.

Själv förstod jag genast att jag var död, när jag såg min kropp. Och det föreföll mig då väldigt viktigt att repetera vad jag hette och hur gammal jag var. Jag minns att jag flera gånger sa att jag var sex år. Men mitt namn har jag inte längre säkert minne av — bara en liten aning om det.

Jag minns vilken väg som ledde från olycksplatsen till det hyreshus där mina föräldrar bodde. Det var ett mycket fattigt hem. Jag kom genom väggen in i ett rum. Där fanns bl. a. en gammaldags öppen spis. Vid bordet satt min mor till vänster och min far till höger. Det var ett enkelt, helt obehandlat träbord. Min far var mörk, och de verkade rätt så gamla — men på den tiden såg folk äldre ut. Min mor grät förtvivlat, och min far lade handen på hennes hand, som låg på träbordet, och tröstade henne. Hon anklagade sig själv för att hon låtit mig åka på cykeln. Den tillhörde inte familjen utan var lå-

nad, men mor hade gett mig löfte att åka på den.

Förtvivlat försökte jag säga dem att jag var där: titta på mig, jag står ju här! Men de hörde mig inte, och jag kunde inte förstå att de inte gjorde det.

Sen drogs jag på något vis därifrån, och jag minns ingenting förrän jag befann mig en bit från kyrkogården. Det var min begravning, och jag hörde en röst till vänster om mig. Jag kunde inte se vem det var som talade — hörde bara en mansröst. Jag ville gå närmare och titta på begravningen, men jag fick inte, för rösten sa att det inte var bra för mig att gå nära. Jag befann mig vid porten till kyrkogården.

Nästa händelse jag kommer ihåg är att jag och den person som jag hörde men inte kunde se, kom till något läkarrum, där jag såg en kvinna ligga utsträckt. Och så sa rösten att jag skulle födas i den kroppen. På något konstigt sätt drogs jag in i den, men jag kom ut igen. Jag hade liksom bara besökt den.

Sen minns jag ingenting förrän jag kom in i ett rum — inte genom dörren utan ovanför. I rummet låg en baby, och jag visste att det var en flicka, trots att hon hade kläder på sig. Rösten uppmanade mig att gå in i den kroppen. Men jag protesterade högljutt och sa: nej, jag vill inte, det är ju en flicka, och jag är pojke! Då sa rösten till mig: du har dött så ung, så du måste gå in i den där kroppen och visa hur du lever, när du får leva tills du blir stor. Jag blev tillsagd att gå närmare. Jag ville inte men kom ändå litet närmare, och så var det precis som om jag fått något gummiband eller liknande om mig, och jag drogs in i kroppen med en väldig fart. Strax därefter kom en kvinna in till mig och pysslade om mig. Det var min mor. Så kom två kvinnor in utifrån. Jag har alltid vetat att den ena av dem var min moster, som nu bor hos mig, men vem den andra var, minns jag inte längre.

När jag för några år sedan kom underfund med att det fanns något som hette reinkarnation, frågade jag min mor om den här händelsen och vem den andra kvinnan var. Hon talade om det, men hon blev väldigt förvånad och sa att det fanns ingen möjlighet att jag kunde komma ihåg det, för jag hade endast varit fjorton dagar gammal, när de två kvinnorna kom. Jag kunde beskriva deras svarta klänningar, och mamma kom mycket väl ihåg det. De hade kommit från Vasa till Helsingfors för att titta på mig.

De gick fram till min säng och jollrade så som man gör med små barn, och den ena sa: nej, men titta, hon skrattar! Jag blev mycket förvånad, för jag hade ingen aning om att jag skrattade. Sen lämnade de mig och gick in i ett annat rum. Mamma släckte lampan, och då sa den ena av kvinnorna: men skall du släcka ljuset — skriker hon inte då, när hon blir alldeles ensam i mörkret? Nej, sa mamma, men hon lämnade dörren litet på glänt.

Därefter kommer jag inte ihåg någonting förrän jag var kanske ett halvt år gammal.

— Och du har inte drömt alltihop, Ellen?

— Då måste jag ha gjort det som mycket liten i så fall, för de här minnena har alltid funnits hos mig. Jag trodde länge att alla människor hade sådana minnen!

— Och du tolkar det som återfödelse?

— Ja, jag uppfattar det så, eftersom jag kommer ihåg det som en följd av händelser som jag själv upplevt. Men jag kan ju inte säkert veta att det verkligen är så.

— Vilken djupare mening tror du att reinkarnation har?

— Meningen är väl att vi skall utvecklas. Jag tycker också att det är mest rättvist, om vi lever flera gånger.

— Vad betyder minnena för dig?

— De har gjort att jag blivit intresserad av reinkarnationstanken.

Dr. Nils-Olof Jacobson:

— Reinkarnationstron är ganska vanlig och finns i skilda varianter hos många folk i olika kulturer. I de mer intelligent beskrivna versionerna, som i teosofin och hos Martinus, förefaller den erbjuda en referensram som man kan plocka in olika företeelser i och finna att det hela stämmer. Med andra ord: med reinkarnationstanken som en del i sin livsåskådning kan man få mening och sammanhang i tillvaron. Inte minst viktigt är att man med hjälp av karmaprincipen också kan få lidandet "satt på plats": det blir inte helt meningslöst utan en del i ett större mönster. — Det medför dock inte, vilket är en vanlig missuppfattning, att man helt slött accepterar andras lidande "eftersom det är deras karma". Sitt eget lidande är man ju i allmänhet inte beredd att acceptera på det sättet.

Men att reinkarnationsläran kan ge mening åt livet är tyvärr inget

Marja Entrich

DRÖMVAKA

Färgerna glöder som på gamla Kristusmålningar. Ansikten solbruna, hår som rågax, ögonen djup-djupt blå — sammetsmantlar på gamla mästares tavlor. Man sitter kring ett bord. Inte runt — kanske ovalt. Några frågor. Förstår hon? En mild stämman svarar: Ja, hon förstår.

Och tidigare — säger hon — Vem var jag tidigare? Man visar en bild av en ståtlig yngling med flamma i blicken.

En man — säger hon. Ja, en man, svarar stämmorna.

Hur var han? — Lidelsefull. Hur levde han? — Stormigt. Men ögonen, ögonen är mina — säger hon. Ögonen är alltid samma, svarar rösterna.

Och sedan — frågar hon — Sedan?

En annan man — denne!

Med samma ögon — säger hon.

Ögonen är alltid samma, tonar stämmorna som i kör.

Och sedan, frågar hon, vem var jag sedan?

Sedan vid franska kungens hov.

En kurtisan, skrattar hon, det anade mej!

Förstår hon? frågar kören av röster. Ja, hon förstår, svarar den stilla stämman, hon förstår.

bevis för att den är sann. Det kan ju tänkas att livet är helt meningslöst. Man får då värdera det material som finns, det som kan tänkas säga något om reinkarnationslärans sanning. Här finns inte mycket annat än "minnen", upplevelser av den typ som Dénis Lindbohm och "Ellen" har och som jag själv, Stevenson och några till studerar. Det är inte alltför vanliga upplevelser, men Stevenson har dock ett tusental fall. Några av dem är så väl undersökta och verifierade att de måste framstå som en allvarlig utmaning till den som vill förklara allting i livet som rent materiellt. Kritikerna menar att Stevensons arbete inte är "vetenskap". Det är möjligt — det beror på vilken vetenskapsteori man tror på. Men aldrig så många vetenskaps-teoretiska finesser kan förklara bort alla fakta som Stevenson studerar. Kritiker bland parapsykologerna menar att det är fel att anse dessa fall ha intresse för överlevnadsfrågan, innan man vet vilka gränser

ESP-förmågan har. Det låter klokt, men det blir ju lätt en ursäkt att för all framtid låta dessa upplevelser vara tabu för undersökning.

Mitt intryck är att det finns ett litet antal väl undersökta fall, där reinkarnation är den troligaste förklaringen — därmed inte sagt att den är bevisad. Men det är tillräckligt för att man med lugnt samvete kan låta reinkarnation ingå i sin egen livsåskådning, om man finner att den därmed blir rikare, om den gör livet lättare att leva. Om tron är sann, är det bra — då kan man kanske planera för sin framtid och redan nu påverka sina kommande inkarnationer (Martinus har skrivit mycket om det). Och om man skulle ha trott fel, om livet tar definitiva slut vid döden, då gör det inget — man somnar bara in och får aldrig veta det. Att det skulle finnas någon form av individuell överlevnad av döden som inte innebär reinkarnation, förefaller mig just nu mindre troligt.

KRISTENDOMEN ÄR FRÄMMANDE FÖR REINKARNATIONSTANKEN

Om man som jag i egenskap av exeget har sysslat med bibeltolkning, blir man förvånad över det ibland gjorda påståendet att tron på återfödelsen skulle finnas belagd i bibeln. Reinkarnationstron står ju nämligen i uppenbar motsättning till den kristna tron på Jesu Kristi återkomst "till att döma levande och döda" och på "de dödas uppståndelse och ett evigt liv" som det heter i den apostoliska trosbekännelsen, vilken formulerades redan på 100-talet för att klargöra kyrkans lära gentemot bl. a. den dåtida gnosticismen, som förkunnade själavandringen.

Återfödelseläran hör framför allt hemma inom hinduismen och buddhismen. De religionernas anhängare tror att den enskilda individens liv löper vidare i ständigt nya existenser, vilkas utgestaltning beror på gärningarna i en tidigare tillvaro: alla levande väsen formar själva sina kommande öden. Enligt judendomen, kristendomen och islam har däremot den enskilda människan ett enda jordeliv, och hennes lott i evigheten bestäms av hennes gärningar under detta liv. Enligt kristen tro räcker dock aldrig gärningarna till för frälsningen, utan människan blir beroende av Guds nåd och barmhärtighet, som Han erbjudit henne genom sin son Jesus Kristus. Människan återföds enligt kristendomen inte i en ny jordisk skepnad, utan hon uppstår en gång för alla till evig salighet eller förtäppelse. Hennes odödliga själ iklädes i det eviga livet en nyskapad, förklarad kropp.

Även bland antikens greker förekom tron på återfödelsen. Och genom Platons och nyplatonismens inflytande har några avvikande riktningar och enskilda personer inom judendomen, kristendomen och islam påverkats av denna tro. I våra dagar har reinkarnationstron vunnit insteg i västerlandet genom bl. a. spiritismen, teosofin och antroposofin. Därmed har den dialog som i den gamla kyrkan fördes mellan kristna filosofer och senantika tänkare, börjat om igen. De gamla gnostikernas försök att läsa in själavandringsläran i bibeln har en gång

grundligt vederlagts av kyrkofadern Tertullianus (omkr. 200) i hans skrift "Om själen". De moderna reinkarnationisternas motsvarande försök kan på samma sätt vederläggas.

Ett nutida arbete som ibland åberopas av reinkarnationstroende är "Reincarnation in World Thought" av J. Head och S. L. Cranston, N.Y. 1967. — Ifråga om Gamla Testamentet medger författarna att det är mycket litet som direkt syftar på återfödelse. De anför dock några skriftställen som de anser kan tolkas reinkarnationistiskt: Ps. 90: 3—6, Ords. 8: 22 ff., Pred. 1: 9 ff., Jos. 24: 3. En vanlig bibelläsare skulle emellertid aldrig tänka på något sådant som återfödelse i dessa sammanhang. Den esoteriska tolkningen är svår att förstå och strider helt mot hävdvunnen exegetisk metod, både historisk och symbolisk.

I Nya Testamentet finns några ställen som reinkarnationister söker tolka såsom stöd för sina åsikter. När Herodes Antipas får höra om Jesu mäktiga gärningar, vet han inte vad han skall tro. "Ty somliga sade: 'Det är Johannes, som har uppstått från de döda.' Men andra sade: 'Det är Elias, som har visat sig.' Andra åter sade: 'Det är någon av de gamla profeterna, som har uppstått.'" (Luk. 9: 7 f. med parallellställen). Jesus identifierar själv Johannes Döparen med Elias (Matt. 11: 14 med parallellställen). Johannes däremot förnekar att han är den återvändande Elias (Joh. 1: 19 ff.). I Luk. 1: 17 heter det med en varierande formulering att Johannes Döparen skall vara en Guds vägrödjare "i Elias' ande och kraft". Här får man inte som Head-Cranston göra något väsen av att en nyare engelsk bibelöversättning har "possessed by the spirit and power of Elijah". Det rör sig bara om ett förtydligande av prepositionen "i" (grek. *en*). Man skall veta att det ingick som ett fast element i den senjudiska apokalyptiken att Messias skulle föregås av en eller flera till jorden återkommande gammaltestamentliga profetgestalter. I dessa apokalyptiska spekulationer rör det sig alltså om **särfall**,

som varken får tas till intäkt för någon speciell eller ännu mindre någon allmän reinkarnationstro.

Ett i detta sammanhang intressant och till sin tolkning omdiskuterat ställe är Joh. 9: 2, där Jesu lärjungar om en blindfödd frågar: "Rabbi, vilken har syndat, denne eller hans föräldrar, så att han har blivit född blind?" Jesus avvisar båda alternativen och säger att meningen är den att Guds gärningar skall uppenbaras på honom. Därmed har han inte någon anledning att närmare ta avstånd från reinkarnationsläran, såsom Head-Cranston anser att han borde ha gjort, om han verkligen inte hade omfattat denna. Detta är en otillåten argumentation *e silentio*. Om emellertid sjukdomen skall kunna uppfattas som ett straff för egna ogärningar, måste dessa ha begåtts av den blindfödde i en tidigare existens. Visserligen kan man enligt rabbinsk teori synda redan i moderlivet, och frågan kan också uppfattas som en medveten orimlighet, men vederhäftiga kommentatorer har verkligen betraktat stället som ett indirekt vittnesbörd om att själavandringstron har förekommit också inom senjudendomen. Detta stämmer med vad vi annars vet om denna, men det är då, väl att märka, fråga om hellenistiska föreställningar i den rabbinska människouppfattningen. Den klassiska judendomen saknar teorin om själens förutttillvaro (preexistens) som måste vara en förutsättning för tro på återfödelse, och Joh. 9: 2 kan i vilket fall som helst inte utnyttjas för att läsa reinkarnationstron in i kristendomen.

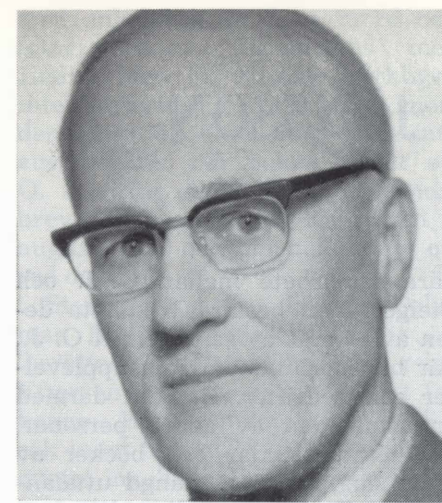
Övriga nytestamentliga skriftställen, som åberopas i reinkarnationsdebatten, finns det ingen anledning att närmare diskutera. Meningen är även i svensk översättning klar och otvetydig, om man beaktar två exegetiska grundregler: att inte bryta ut enskilda ord och meningar ur det omgivande sammanhanget och att ställa in de enskilda avsnitten i Nya Testamentets totala åskådning (jfr Hebr. 9: 26). I annat fall kan man bevisa vad som helst. Man kan från reinkarnationist-

håll få höra att flera av kyrkofäderna trots på återfödelsen. Men detta påstående är orimligt. Vad beträffar kyrkoläraren Klemens från Alexandria, som ibland nämns i sammanhanget, måste sägas att han trots sin grekiska orientering klart avvisade både själavandringsläran och teorin om själens förutttillvaro. Detta skedde flera gånger i det stora arbetet "Stromata". Head-Cranston återger ett mot reinkarnationsläran direkt stridande citat ur Klemens' "Elogae", men det omramas av andra, vantolkade citat, som neutraliserar det klara avståndstagandet hos Klemens och antyder att denne i själva verket omfattat själavandringsläran. De båda författarna underlåter att nämna att han kallar pytagoréernas reinkarnationslära för en fantasi-produkt.

Head-Cranston inleder avsnittet om Klemens med ett citat ur dennes "Förmaningstal till hedningarna". Det heter där att människan var till före världens grundläggning, att "vi, emedan vi var bestämda till att vara i Honom, fanns till i förväg i Guds ögon". Men detta har inte med de enskilda människosjälarnas förutttillvaro att göra, utan det är fråga om hela mänskligheten i Guds skapelse- och frälsningsplan. Den preexisterande Kristus, Logos, är nämligen, som också framgår av citatet, Guds medskapare, vilken från början ömkar sig över sin egen skapelse, människan.

Författarna till "Reincarnation in World Thought" citerar en utsaga av en 1800-talsskribent, E. D. Walker, som pläderar för reinkarnationen. Denne påstår att Klemens har skrivit nu förlorade "underbara historier om själavandring och många världar före Adam". Citatet går tillbaka på ett referat av patriarken Fotios (800-talet) av en nu förlorad skrift av Klemens, "Skisser". Denna innehåller så många irrläror att Fotios betvivlar att den verkligen har skrivits av Klemens.

Användning av sekundära källor, godtyckligt urval av textställen, ovederhäftig litteratur, klar tendens med åtföljande feltolkningar och överhuvud frånvaron av kritisk metod kännetecknar det knappt en sida omfattande avsnittet om Klemens hos Head-Cranston. Tyvärr måste sägas att motsvarande brister är genomgående. Arbetet måste alltså utnyttjas med största försiktighet och kritik. Redan en uppmärksam läsning av Head-Cranston visar dock, att de västerländska fä-

Carl-Martin Edsman
professor i religionshistoria

derna Tertullianus, Ambrosius och Augustinus liksom de tre stora kapadocierna och Johannes Kryssostomos i Österns kyrka samtliga förkastat läran om återfödelsen. Något annat är det heller inte fråga om hos Nemesios av Emesa, som utnyttjar de grekiska filosofernas skiftande åsikter i sin kritik av själavandringsläran. Den nyplatoniserande Synesios lät sig visserligen år 411 vigas till biskop endast på det villkoret att han fick leva kvar i sitt äktenskap och behålla sin tro på själarnas förutttillvaro jämte en allegorisk tolkning av uppståndelsen. Men året därpå syntes han ändå i ett tal bekänna sin kristna tro på dessa punkter.

Därmed återstår, bortsett från vissa oklarheter hos Justinos Martyren, endast Origenes såsom företrädare för en variant av återfödelseläran. (Sökaren har också i sitt referat av Head-Cranston i nr 9, 1970 mycket riktigt tagit fasta på Origenes och gnostikerna och lämnat kyrkofäderna åt sidan.) Origenes hävdade världarnas mångfald, själarnas förutttillvaro och andarnas återfödelse i skilda världar, där de återkommer i olika själiska kroppar såsom änglar, människor eller demoner.

Att inte ett enda kyrkomöte, varken under gamla kyrkans tid eller under medeltiden, har behövt bannlysa läran om återfödelsen framgår klart av Head-Cranstons bok. Vad man har tagit ställning emot 543 (553) är idén om själens förutttillvaro (preexistens) medan koncilierna i Lyon (1274) och Florens (1439) beträffande mellantillståndet slår fast att själarna omedelbart efter döden går direkt till himmel, skärs-

eld eller helvete. Bibeln och de fornkyrkliga trosbekännelserna har så tydligt slagit vakt om kroppens uppståndelse att man uppenbarligen saknat anledning att ytterligare inskräpa denna trossats, som utesluter all själavandringstro.

Det är en historisk förfälskning och en logisk orimlighet att göra gällande att det funnits kyrkofäder som har varit anhängare av läran om återfödelsen. Ifall de skulle ha haft denna åsikt, hade de aldrig fått beteckningen kyrkofäder. Den beteckningen bärs inte heller av Origenes, hur fascinerande han än må ha varit som kristen tänkare och kyrkolärare. Hans lära om "alltings återställelse", som innebär själarnas återgång till preexistensen, röjer påfallande moderna tongångar. Historiskt kan vi bara konstatera att den gamla kyrkan har förkastat den. Det har inte hindrat en lärd jesuitpater, som nu är kardinal, nämligen Jean Daniélou, att år 1948 ge Origenes en teologisk upprättelse. Därvid framhåller han att kyrkan inte har fördömt apokastasisläran såsom sådan, d. v. s. alltings uppgående i Kristus, utan den platoniserande avarten därav.

Den som närmare vill orientera sig i frågan om reinkarnationen, etc., var denna inte finns och var den finns, hur den uppfattas, o. s. v., hänvisas till representativa uppslagsböcker, såsom Svenskt Bibliskt Uppslagsverk (innehåller alla ord som förekommer i 1917 års svenska bibelöversättning med förslag, alltså inte själavandring); Nordisk Teologisk Uppslagsbok (Dom, Dödsrike, Eskatologi, Legeme og sjæl, Odödlighet, Paradis, Själ, Uppståndelse; i registret även Själavandring); Kulturhistoriskt Lexikon för Nordisk Medeltid (Domedag, Döden och de döda, Himmel, Helvete, Limbus, Paradis, Skärseld); Die Religion in Geschichte und Gegenwart, 3. Aufl. (Seelenwanderung); Lexikon für Theologie und Kirche, 2. Aufl. (Seelenwanderung); Dictionnaire de Théologie Catholique (Métempsychose); Hastings Encyclopedia of Religion and Ethics (Transmigration); New Catholic Encyclopedia (Transmigration). En populär och jämförande översikt av själavandrings- och uppståndelsetro finns hos indologen och religionshistorikern H. von Glasenapp, Glaube und Ritus der Hochreligionen (Fischer Bücherei, 346), Frankfurt am Main, 1960, s. 85 ff. För den specialvetenskap, som befattar sig med kyrkans lärare och fäder (*patres*), hänvisas till någon av de patristiska handböckerna, t. ex. B. Altaner — A. Stuiber, Patrologie, 7. Aufl. Freiburg i. Br. 1966.

BOKEN OM OLLE JÖNSSON

"Ingenjör Olle Jönsson har under ett flertal år stått i medelpunkten för det parapsykologiska intresset härhemma. Även i andra länder i Europa, liksom i Amerika och Australien, har hans förmåga väckt åtskillig uppmärksamhet och blivit föremål för vetenskapliga undersökningar. På sistone har han inbjudits att göra experiment hos den världsbekante banbrytaren på det parapsykologiska området, professor J. B. Rhine vid Duke-universitetet i Amerika.

O. J:s enastående experiment har under åren givit upphov till ett stort publikintresse och åstadkommit en mängd skrivelser i dagspressen och veckotidningarna. När nu O. J. själv lägger fram sina synpunkter på detta fängslande ämne, sker det först efter många påtryckningar.

Boken präglas av ett genomsläppligt uppsåt från en man, som fått 'gåvan' i högre grad än andra, att vilja ge ett budskap till de många, som står frågande inför Livets gåta."

Detta står att läsa på baksidan till Olof Jönssons egen lilla bok (skriven med hjälp av Berndt Hollsten) "Bakom ridån till det okända", som utkom 1953. Att O. J. fortfarande väcker diskussion har märkts i Sökaren (nr 7/71, 9/71, 1/72, 2/72). Texten ovan förefaller ganska aktuell och skulle nästan duga på baksidan också till den bok om O. J. som nu har utkommit i USA: **The Psychic Feats of Olof Jonsson**, Prentice-Hall 1971. Boken är skriven av Brad Steiger, en journalist och bestsellerförfattare med 34 böcker bakom sig. Den har 216 sidor, introduktion och index, pris inbunden \$6.95. Citat från omslaget: "Efter att länge ha varit föremål för opublicerad vetenskaplig forskning har Jonsson nu samtyckt till denna unika, auktoriserade biografi av bestsellerförfattaren Brad Steiger — den första fullständiga berättelsen om detta förbluffande mediums kusliga bedrifter. Den innehåller vittnesbörd från Amerikas ESP-laboratorier och privata fallbeskrivningar som Olof aldrig förut har avslöjat."

Boken har tydligen tillkommit i

nära samarbete mellan O. J. och Steiger. Den består till största delen av referat av samtal med O. J., där han berättar om sina upplevelser och bedrifter. Blandat därmed är uttalanden av andra personer, citat från artiklar och böcker av olika slag, samt en mängd uttalanden av O. J. om mediumskaft, utveckling av ESP-förmåga, livs-åskådning och annat. Boken är lättläst, det märks att en driven journalist för pennan.

Man kan inte anklaga O. J. för feghet — han gör en lång rad förutsägelser om framtida händelser. Boken kom tydligen ut tidigt under 1971. Av de tre förutsägelser om internationellt kända förhållanden som sägs ska inträffa under 1971 har såvitt jag vet inte någon slagit in, inte heller någon av dem som förläggs till "1971 eller tidigt under 1972". Men mycket kan ju hända innan det jag nu skriver går i tryck...

Vad som berättas om O. J:s paranormala förmågor är verkligen förbluffande, fantastiskt och näst intill otroligt. Man förundrar sig över att han, som kan ge andra råd så att de tväremot experternas åsikter kan köpa vissa aktier med stor vinst, själv sliter för brödfödan på en ingenjörbyrå. Man undrar varför inte vetenskapsmännen kastar sig över honom för att studera hans förmågor, varför knappast någonting finns publicerat i faktskrifterna om alla de försök som har gjorts med honom.

Sid. 26: "O. J. har suttit tålmodigt och gissat kort, leviterat vaser eller återgivit stycken från slumpvis valda böcker för så erfarna psykiska forskare som dr. Poul Bjerre, Sven Turck, professor Torben Laurent, professor Sune Stigsjö, professor Olle Holmberg, professor Preben Plum, Berndt Hollsten, dr Eric Dingwall, Poul Thorsen, dr J. B. Rhine, dr J. G. Pratt, dr Karlis Osis, David Techter, dr Ian Stevenson och dr Edward Cox."

Sune Stigsjö förnekar all kännedom om sin professorstitel men är, som har framgått i Sökaren, övertygad om O. J:s förmågor. Men en felaktig professorstitel på

en av O. J:s närmaste vänner får mig att undra över bokens tillförlitlighet. Om ett så onödigt fel får komma i tryck, hur är det då med alla andra uppgifter som läsaren inte kan kontrollera?

Sid. 179: "Innan jag lämnade Sverige hade jag försatt nästan tusen personer i hypnotisk trans och låtit dem återuppleva vad som tycktes vara deras tidigare liv. En ung kvinna gav namn som vi kunde spåra i gamla kyrkböcker. Hon namngav många medlemmar av sin familj i det förra livet, och vi kunde bekräfta hennes 'minne' i gamla handlingar. Det var många andra fall där ett stort antal deltagare om ett påstått tidigare liv gavs av försökspersonen, och vi kunde ofta bekräfta åtskilliga av dessa fakta."

Sid. 101: "Mitt bland parapsykologiska undersökare har jag lyckats frigöra min astralkropp. Jag har kunnat berätta vad som hände på andra ställen medan min fysiska kropp var under sträng kontroll. Alla dessa experiment i ut-ur-kroppen-projektion har blivit omsorgsfullt kontrollerade, och mina rapporter har visat sig stämma med händelser på annan ort. Det har hänt att en svag skepnad av min astralkropp, lätt igenkännbar som mig, har kunnat fotograferas."

Jag kan bara beklaga att dessa märkliga och viktiga försök tydligen inte har publicerats. Nära tusen fall av hypnotiskt återupplevande av tidigare liv, varav många kunde bekräftas — det är ju mer imponerande än Stevensons hela samling av spontanfall. Kontrollerade astralprojektioner är ett ytterligt sällsynt fenomen och borde verkligen publiceras.

O. J. förklarar (sid. 120 f) att hans oförmåga att åstadkomma resultat som tillfredsställer parapsykologerna beror på deras oförmåga att åstadkomma harmoniska betingelser för experimenten. Hans åsikter här förefaller helt rimliga och i samklang med vad jag har hört av andra medier. Men det skulle väl inte vara omöjligt att arrangera harmoniska förhållanden? O. J. är välkommen till Sverige — jag skulle gärna göra försök med

honom, under avspända former på hans egna villkor, förutsatt att kontrollåtgärderna ändå fick vara absolut vattentäta.

Boken innehåller många "fallbeskrivningar". O. J. berättar för Steiger hur han har använt sina paranormala förmågor i olika sammanhang, och Steiger skriver om historien på ett ledigt vardagsspråk, som ger intryck att det hände om inte i går så dock i förra veckan. Men många av dessa händelser inträffade för femton, tjugo år sedan. Jag får en osäker känsla — kan det tänkas att O. J. ändå minns fel ibland, att fallen liksom fiske- och spökhistorier blir bättre med åren? Ett enda fall kan lätt kontrolleras, och det ger verkligen nedslående resultat:

I kap. 1 berättas om hur O. J. den 7 mars 1952 blev upprindad av en journalist, Leif Sunde. "Olle, fruktansvärda saker har hänt i Tjörnarp. Tretton offer har krävts av en galning... Han mördar sina offer och sätter sen eld på huset för att dölja spåren." Under samtalet får O. J. en vision av en döende kvinna som brinner, och den påverkar honom så starkt att han åtar sig att försöka avslöja mördaren. Sunde, en fotograf, O. J. och hans syster kör till Tjörnarp och blir vänligt mottagna av en ung polisman Hedin som "hade blivit avdelad att hjälpa dem på varje tänkbart sätt". Han visar dem "de olika mordplatserna". Hedin diskuterar med O. J. om hans förmågor. Efter ett par dagar får O. J. en vision att massmördaren är — polisman Hedin. Sunde ringer då från hotellet till polisen för att be dem komma dit. Han får svar att de först måste lösa ett mysterium — Hedin har just försvunnit. Hans kropp hittas nästa dag i älven; självmord. "I hans rum fann polisen en anteckning vari han erkänner mordet och uttrycker sina farhågor att det bara är en tidsfråga innan Olof ska avslöja hans skuld". Allt detta utspelas enligt boken inom några dagar, i mars 1952.

Tror O. J. själv på detta? Han måste väl inse att historien kommer att ställas inför fakta så snart boken når Sverige. En sammanfattning av de verkliga händelserna ges i Svenska Dagbladets Årsbok 1952 — se utdraget! Det enda som är sant i bokens version är att Hedin mördade en person i november 1951 för att komma över pengar och därefter antände hans hus. Våren 1952 besökte O. J. Tjörnarp

med anledning av detta mord och fotograferades tillsammans med Hedin. Men O. J. löste verkligen inte mordgåtan, och de övriga mordet (inte tolv utan åtta) hade inte ens begåtts när boken påstår att O. J. löste dem! Hedins avskedsbrev publicerades i Expressen i augusti 1952 och innehåller inte ett ord om O. J.

Steiger fortsätter i kap. 1: "Polisman Hedin dödade därför att..., 'berättade Olof nyligen för mig.' Efter en tid blev dödandet lätt för honom. Hans samvete blev en död sak inom honom." — Det avklippta citatet innehåller en ful beskyllning mot ett av mordoffren, en beskyllning som inte kan återges här — det skulle kunna medföra att Söka-rens redaktör blev åtalad för förtal av avliden. Den har i varje fall inget som helst stöd i Sv.D:s referat.

Jag har svårt att förstå hur O. J. kan låta sådant komma i tryck. Har han inte alls kunnat kontrollera vad som står i hans "auktoriserade" biografi? Han måste väl ändå själv ha berättat historien för Steiger. Den lämnar en dålig eftersmak och inger starkt tvivel på de andra fallbeskrivningarna. Kanske några av dem innehåller lika litet sanning som fallet med Tjörnarmordet?

Det är möjligt att O. J. är ett stort medium. Men det är inte bra för honom att som i denna bok bli näst intill helgonförklarad. Också han kan tydligen minnas fel ganska ordentligt. Det är tråkigt när sådant kommer i tryck. Kanske de "privata" fallbeskrivningarna borde ha förblivit privata. Jag är rädd att boken om Olof Jonsson kommer att göra honom mer skada än nytta.

MASSMORD I SKÅNE

Natten till den 22 augusti 1952 utspelades i Skåne det största morddrama som svensk kriminalhistoria känner. Genom mord och mordbrand bragte f. d. extra fjärdingsmannen Tore Hedin, 27 år gammal och bosatt i Uppåkra, åtta människor om livet. Offren var hans far och mor i Kvärlöv nära Saxtorp, fästmon och hennes chef, föreståndarinnan på ålderdomshemmet i Hurva, vilket också sattes i brand och vållade fyra åldringars död.

I ett efterlämnat brev, delvis skrivet på vers, erkände Hedin förutom dessa ogärningar även det då ännu ouppklarade mordet på kvarnägaren Allan Nilsson i Tjörnarp i november 1951. Denne hade mördats av Hedin enbart för att komma över kvarnägarens pengar. Som Hedin vid den tiden tjänstgjort som extra fjärdingsman i Tjörnarp, hade han också varit med i polisundersökningarna i samband med mordet. Den kallblodighet han därvid visat hör till de mest häpnadsväckande dragen i denna kriminalaffär. I be-kännelsebrevet sökte Hedin skjuta skulden på fästmon som han beskyllde för otrohet. Detta var endast ett falskt motiv. I själva verket hade fästmon velat bryta med Hedin emedan hon lagt märke till vissa osympatiska drag hos denne. Konflikten mellan de båda kulminerade endast ett par dagar före mordet, då Hedin misshandlade fästmon på ålderdomshemmet så illa, att läkare måste tillkallas. Detta ledde i sin tur till att Hedin togs i polisförhör, avvärjades och avskedades av landsfogden. När Hedin nu såg hela sin ställning vackla greps han tydligen av desperation som utlöste händelserna under blodsnatten. Ett dygn senare hittades mördaren drunknad i Bosarpssjön norr om Hörby. En tid efteråt avled ytterligare två av de gamla från ålderdomshemmet av skadorna vid mordbranden.

(Ur Svenska Dagbladets årsbok 1952)

KROPPSENERGIALSTRAREN MWO

demonstreras av H. Schubert
S:t Eriksgatan 109, 113 31 Stockholm.

ROSENKREUZARNES VÄRLDSÅSKÅDNING

eller Mystisk Kristendomslära
av Max Heindel

belyser de kosmiska såväl som de personliga levnadslagarna.
Kr. 45:— plus porto

THE ROSICRUCIAN FELLOWSHIP

svenska sektionen
Box 40261, 103 44 Stockholm 40

Vill Ni ha information om elixiret, den 250-åriga "Haarlemer healing oil", skriv till

Harald Schubert
S:t Eriksgatan 109, 113 31 Stockholm

Din personliga BIORYTM

uträknas enl. medicinalrådet dr. Wilhelm Fliess' metod, byggd på strikt vetenskapliga forskningsrön.

1. Biorytmogram eller pulsationsrytmen.
2. Högsta försäkringsskydd mot den egna mänskliga faktorn.

Ovärderligt för bl. a. varje bilförare — enl. statistiskt underlag. Begär information! H. Schubert, S:t Eriksgatan 109, Stockholm Va. Tel. 33 19 32.

INTERVJU MED J. ALLEN HYNEK

Astronomen J. Allen Hynek var under mer än 20 år amerikanska flygvapnets vetenskaplige konsult i UFO-frågor — till dess flygvapnet för några år sedan lade ner sin UFO-undersökningsverksamhet efter rekommendation av Condonkommittén. Under de senaste åren har Hynek i flera artiklar i amerikanska tidningar tagit till orda och pläderat för UFO-forskning. Han framstår alltmer som världens ledande UFO-expert, och vi är glada att här kunna presentera en brevintervju, som vi gjort med professorn.

— Vi har hört av en svensk journalist, Eugen Semitjov, som besökt Er, att Ni lutar åt en utomjordisk förklaring till UFO-fenomenet. Är det riktigt?

— Jag har ännu inte anslutit mig till någon bestämd teori. Vi kan jämföra situationen ifråga om UFOs med t.ex. uppfattningen av norrskenet för något hundratal år sedan. Fastän fenomenet fanns där, visste ändå ingen vad som orsakade det. På den tiden hade man ännu inte tillräckliga kunskaper i fysik för att kunna förklara vad norrsken var för något. Man kände inte till att atomen har en kärna eller att det finns sådant som elektriskt laddade partiklar och solvind. Nu har vi dessa kunskaper, och förklaringen till norrskenet har blivit uppenbar. Fenomenet uppkommer av ett bombardemang mot vår övre atmosfär av elektriskt laddade partiklar som strålar ut från solen — den s. k. solvinden.

I dag är kanske våra kunskaper inte tillräckliga för att förklara UFOs, men detta bör inte hindra oss från att studera fenomenet och samla data om det för framtida bruk.

Jag tror fullt och fast att en sak har konstaterats, och det är att UFOs inte kan förklaras bara som feltolkningar av vanliga föremål — och detta är det första steget på vägen mot en seriös utforskning av UFOs.

Många UFOs beter sig på ett sätt som kan uppfattas som intelligent — men varifrån denna intelligens kommer, kan jag ännu inte säga. Att den är av utomjordiskt ursprung är mycket tänkbart. Men vad menar man med "utomjordisk"? Måste t.ex. en icke-mänsklig intelligens nödvändigt vara utomjordisk? Hur är det med paranormala intelligenser som synes manifesteras sig genom poltergeister och liknande?

— Vad har Ni för uppfattning om

de undersökningar som utförts av Förenta staternas flygvapen och av Condonkommittén? Är de bra gjorda?

— Varken flygvapnets eller Condonkommitténs undersökningar kan anses vara bra gjorda. Flygvapnets huvudsakliga intresse har varit landets säkerhet — det är dess uppgift att skydda oss mot fara från luften. Flygvapnet är inte en vetenskaplig organisation, och det skötte UFO-undersökningarna mycket dåligt. Jag har ett helt kapitel i min bok "The UFO Experience" (som utkommer i april i år) om flygvapnets behandling av UFO-problemet — det heter "Pages from Blue Book".

Men Condonkommittén var ännu värre. Den gjorde två mycket svåra fel. Den definierade ämnet oriktigt, och den undersökte fel sak.

Condon betecknade varje iakttagelse av föremål i luften, som var förbryllande för iakttagaren, som UFO. Men det är en mycket dålig definition. Jag skulle kunna hitta tusentals personer som varit förbryllade över planeten Venus eller över vetenskapliga ballonger, satelliter eller meteoriter. Men bara att de varit förbryllade av vad de sett gör det inte till ett UFO. Jag definierar UFO som en observation av något som förblir förbryllande efter noggrann undersökning av sådana personer som bör kunna identifiera det, om det är ett normalt föremål. Medan Venus alltså kan göra tusentals människor häpna, skulle en astronom som studerar vittnesutgågor, inte tveka länge om vad det är för något. Rapporten kunde snabbt avföras som gällande ett IFO (identifierat flygande föremål) och inte längre tillåtas skräpa i UFO-rapportsamlingarna.

Condongruppen studerade dessutom fel sak. Den prövade rapporterna utslutande med hänsyn till ETI-hypotesen (ETI = utomjordisk

intelligens) i stället för att se om vart och ett av fallen kunde förklaras på något normalt sätt. Det var ungefär som om man skulle studera gråvalens livscykel och endast pröva hypotesen att den är en produkt av en speciell skapelseakt. Om forskarna inte kunde bevisa detta, skulle de förklara att gråvalen inte existerade...

Det borde ha varit Condongruppens uppgift att finna ut om det existerar rapporter som pekar på existensen av fenomen vilka är oförklarliga enligt nutida vetenskaplig kunskap utan att *a priori* anta att UFOs — om sådana finns — är utomjordiska. I en vetenskaplig undersökning bör man inte söka fakta endast i anslutning till en viss idé. UFO-problemet är helt enkelt detta: finns bland de många UFO-rapporterna från hela världen empiriska observationer av nytt slag — någonting som är nytt för vetenskapen? Detta måste först fastställas, innan man övergår till teoretiserande. Att pröva en enda hypotes — som dessutom i detta fall, under nuvarande betingelser, inte kan undersökas — är inte vetenskap.

Condongruppen borde ha undersökt huruvida UFOs utgör ett nytt fenomen utan att först anta något om dess orsak. Frågan är om verkliga UFOs (inte feltolkningar etc.) existerar. "Vad är de?" blir ett senare spörsmål. Efter att ha visat att ett antal UFO-rapporter kan förklaras på normalt sätt (och att det alltså inte varit fråga om UFOs) gick Condongruppen vidare och antog att alla UFO-rapporter kunde förklaras på samma sätt.

Men mer än en fjärdedel av de få fall som de undersökte lämnades utan någon som helst adekvat förklaring. De endast antog att även dessa på något sätt måste ha en naturlig förklaring. Om Condonrapporten läses på rätt sätt (inte endast

Condots sammanfattning) utgör den själv ett kraftigt vittnesbörd om att ett verkligt vetenskapligt problem existerar. Jag har många vetenskapliga vänner som blev intresserade av UFO-problemet först sedan de läst Condonrapporten — men läst den från pärm till pärm!

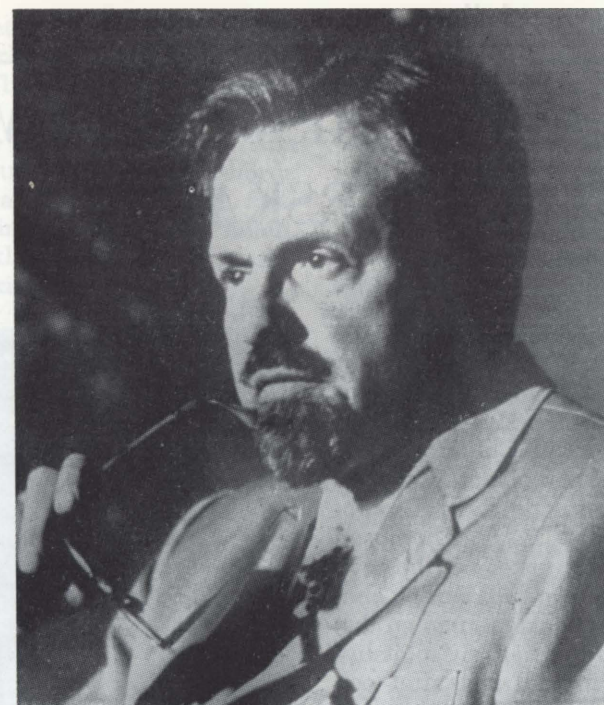
— Anser Ni att ufologi är ett viktigt forskningsområde som borde få stöd av regeringar och av FN?

— Det är min bestämda uppfattning att "ufologi" är ett viktigt forskningsområde som bör erhålla stöd av regeringar och Förenta Nationerna. Jag har flera gånger föreslagit att FN skall ombedjas tjänstgöra som "clearing house" för UFO-rapporter från olika länder och för UFO-undersökningar i dessa länder. Den 18 juni 1966 hade jag ett timplågt samtal med FN:s dåvarande generalsekreterare U Thant, vilken uttryckte stort intresse för ämnet och talade om att i synnerhet sydafrikanska stater hade uttryckt stor oro över fenomenet! Han frågade mig om jag trodde att UFOs kom från andra världar. Jag svarade honom att enligt våra nuvarande kunskaper verkade något sådant alldeles omöjligt av flera skäl, bl.a. de stora avstånden i universum, som torde göra den tid som behövs för att ta sig hit från andra världar helt avskräckande. Till detta svarade U Thant att han personligen trodde att det fanns liv på andra ställen i universum, och om tidsfaktorn sa han att "vad som för oss tycks som många år kanske bara är en dag för andra".

U Thant sa också att han personligen inte kunde företa sig någonting för att göra FN:s generalförsamling uppmärksam på denna sak, men att en medlemsnation lätt kunde göra detta och att, om det skedde, FN sedan kunde ge sin hjälp. Hittills har förstås inget land haft mod att göra en sådan framställning, men ämnet vinner långsamt vetenskaplig respektabilitet, och det dröjer kanske inte alltför länge innan sådan åtgärd vidtas. I detta sammanhang undrar jag om inte Sverige, som har en lång historia av UFO-iakttagelser, skulle kunna bli det land som tar upp denna sak i generalförsamlingen.

— Vad har Ni för idéer om framtida UFO-forskning? Några råd att ge forskare?

— Till dess ufologin har vunnit en mer allmän respekt bland vetenskapsmännen, vore det bästa som kunde göras att sätta upp små "institut" i varje land under ledning

Professor Hynek

av vetenskapsmän intresserade av ämnet (och det finns många sådana, även om de inte vill framträda öppet). Dessa institut skulle för närvarande bara kunna bli privat finansierade, men det behövde inte bli fråga om några stora penningssummor.

I min bok ägnar jag ett helt kapitel åt att dra upp riktlinjerna för framtida UFO-forskning. Jag föreslår modern databehandling. Som det är nu, är det en skam att flygvapnets hela samling av UFO-dokument endast är kronologiskt ordnad. Om man t.ex. vill jämföra fall med hög acceleration av UFO, finner man det ogörligt, ty man skulle vara tvungen att gå igenom varenda rapport, eftersom de är ordnade endast efter datum, och mödosamt plocka ut de önskade uppgifterna. Moderna metoder för databehandling bör alltså användas, så att man snabbt kan jämföra UFOs' beteende med avseende på bl.a. bana, färg, form, geografisk belägenhet, tid, ev. besättning och givetvis observatörernas kvalifikationer. Jämförande studier, som i våra dagar har så stor betydelse inom andra områden — sociologi, medicin, juridik, psykologi — bör givetvis också göras inom ufologin. Vi kan inte påstå att ämnet ännu verkligen har studerats! Allt vad vi hittills har är samlingar av rapporter vilkas inbördes samband är i hög grad obekanta.

Det gäller också att studera nya fall så snart som möjligt med använ-

dande av moderna instrument (spektrografer, infraröd utrustning, filmkameror, bandspelare etc.). Varje "institut" borde vara försett med sådan utrustning. I de flesta fall är naturligtvis UFOt borta för länge sedan, när undersökarna kommer till platsen, men i sådana fall där fysiska verkningar har rapporterats (landningsmärken, brända ringar, brutna träd etc.) kan värdefulla mättningsundersökningar göras.

Det är också viktigt att UFO-rapportörerna studeras. Är de på något sätt speciella eller representerar de ett genomsnitt av befolkningen? Moderna psykologiska test (inklusive hypnos) kan med fördel användas.

Kommunikationerna mellan de små "instituten" i de olika länderna bör vara livliga. Det bör bildas en internationell "union" av sådana institut (liknande t.ex. International Astronomical Union) som småningom bör ge ut någon vetenskaplig tidskrift.

Förenta Nationerna (kanske UNESCO?) skulle kunna vara till stor hjälp för att åstadkomma detta.

— Vad har Ni för uppfattning om de privata forskningsgrupper som finns i många länder, t.ex. NICAP, APRO och andra?

— Många privata UFO-forskningsgrupper i olika länder försöker nog göra ett bra arbete, men de saknar medel och för det mesta en ve-

Forts på sid 19

EN KLASSISK HISTORIA OM BESATTHET OCH KONSTNÄRSKAP

Ett av de egendomligaste fall av personlighetsförvandling som omtalas i den parapsykologiska litteraturen, är det av James Hyslop (1854—1920) professor vid Columbia University, New York, i detalj undersökta och redovisade s. k. Thompson-Gifford-fallet. F. L. Thompson var guldsmed till yrket och bosatt i Brooklyn. Han var fullkomligt obekant med målarkonsten, men en dag år 1905 kände han sig plötsligt tvingad att gripa till ritskaftet och penseln. Han hade därvid känslan av att vara verktyg åt den sex månader tidigare avlidne amerikanske landskapsmålaren Robert Swain Gifford, vars teknik och motivkrets han på fulländat sätt efterbildade. Thompson visste då inte att Gifford avlidit ungefär sex månader tidigare. Tvångsimpulserna var så mäktiga att de kastade alla motargument över ända och hindrade Thompson från att ägna sig åt sitt borgerliga näringsfång. Detta vållade honom betydande avbräck, trots att hans konstverk lätt fann avsättning. Då han målade, identifierade han sig med Gifford, som han visserligen mött i livet men aldrig kommit i närmare kontakt med.

En del av de landskapsbilder Gifford målat med motiv från sitt lantställe, framträdde i Thompsons syn. Särskilt starkt gjorde sig det tvångsmässiga inflytandet gällande, sedan Thompson besökt en utställning av Giffords arbeten, som anordnats några månader efter dennes död. Först då kom dödsfallet till Thompsons kännedom. Han hörde en röst viska i sitt inre: "Du ser vad jag har gjort. Kan du inte fortsätta och fullborda mitt verk?"

I januari 1907 besökte Thompson professor Hyslop. Han började frukta för sitt förstånd, enär känslan att vara identisk med Gifford under tiden vuxit sig allt starkare. Samtidigt hemsöktes han ständigt av hallucinationer, bland vilka en grupp knotiga, stormpiskade ekar utgjorde ett stående motiv. Två läkare hade diagnosticerat fallet som paranoia, medan en tredje ville uppskjuta sitt omdöme.

Skiss av Thompson från hallucination

Målning som sedan påträffades på staffli i Giffords studio

Hyslop vidtog den intressanta åtgärden att låta Thompson besöka olika medier som ej kände honom eller visste anledningen till hans besök. Deras beskrivningar passade in på den avlidne målaren men inte på Thompson, som om dennes undermedvetna inte i vanlig ordning kunde bli föremål för telepatisk intro-

spektion.

Det första mediet, mrs. Rathbun (egentligen Margaret Gaule) beskrev Gifford så tydligt att Thompson utan svårighet kände igen honom; vidare nämnde hon den karakteristiska gruppen av ekar och färgen på deras blad, alldeles som de titt sig i Thompsons visioner. Hon

angav också platsen där Gifford var född: "Denna plats ligger vid havet... inte i England... man behöver en farkost för att komma dit". Det var riktigt, ty Giffords födelseplats var Elizabeth-öarna utanför New England, och landskapsbilden med ekarna påträffades senare där.

Hyslop förde sedan Thompson till ett annat medium, mrs. Chenoweth. Hon befann sig i trans då de inträdde i rummet, och de lämnade henne innan hon vaknat. Återigen angavs för Giffords personlighet betecknande drag (vid den första seansen till ett antal av 20) medan Thompson själv tycktes vara utplånad som objekt för mediala intryck. Mediet uppehöll sig vid Giffords favoritfärger, omtalade hans plötsliga död och ofullbordade verk och beskrev hans ateljé. Thompson önskade särskilt veta var den nämnda gruppen av ekar kunde påträffas och fick en, som det senare visade sig, riktig beskrivning av själva lokaliteten samt av trädens höstskrud i rött och brunt. Mediet jämförde trädens färger med färgen på en matta som Thompson senare återfann vid staffliet i Giffords ateljé.

Uppmuntrad av mediets försäkran att trädgruppen verkligen existerade beslöt Thompson nu — det var juli 1907 — att spåra upp platsen där ekarna växte. Under sina ivriga strövtåg påträffade han åtskilliga i de tidigare synerna framträdande motiv, som han fotograferade. Han gjorde också ett besök hos fru Gifford och fick se sig omkring i den avlidne målarens ateljé, där allt lämnats i nästan orört skick. På staffliet fann Thompson en ofullbordad skiss som var absolut identisk med en av hans egna teckningar. Och hör nu: En månad tidigare hade han överlämnat denna teckning jämte åtskilliga andra till Hyslop. Den samvetsgranne forskaren betonar uttryckligen detta märklige sakförhållande och påpekar att fru Gifford intygat att skissen ifråga först efter hennes makes död ställts upp på staffliet. Thompson hade aldrig sett eller haft möjlighet att se konstverket och greps av impulsen att måla motivet först sex månader efter Giffords död.

Thompson fortsatte sina strövtåg på öarna. Då han en dag stannade i begrundan inför ett sceneri som han kände igen från sina tidigare visioner, hörde han samma röst som tilltalat honom på konstatställningen säga: "Titta på andra sidan av trädet." Det var en björk, och i dess stam fann han Giffords initialer

jämte årtalet 1902. Hyslop konstaterade att märkena var av så gammalt datum att Thompson inte själv kunde ha gjort dem. Det är också av intresse att Thompson under sina vandringar ute i naturen ofta hörde musik som av gitarr eller fiol, fastän ingen människa fanns i närheten. Gifford förklaras ha varit en passionerad musikaliskare.

I oktober fann Thompson slutligen det ekparti som beskrivits av de båda medierna och som han själv visionärt uppfattat, och målade av det.

Bortsett från alla andra märkliga omständigheter i detta fall är det av särskilt intresse att medierna i sina uppgifter inte inspirerades av den verkliga och fysiskt närvarande Thompson utan av hans sekundära personlighet, hans Gifford-mentalitet. Hyslop framhåller såsom något av det mest betecknande vid seanserna den ofta återkommande försäkran att meddelaren (d. v. s. Gifford) påverkade och handledde Thompson i hans måleri.

William James studerade fördomsfritt och med största intresse

detta moderna besatthetsfall och gjorde följande uttalande: "Den moderna upplysningens vägran att behandla besatthet som en hypotes ens värd att tala om såsom en möjlighet, trots en här föreliggande mänsklig tradition baserad på konkret erfarenhet, har alltid stått för mig som ett egendomligt exempel på modetänkandets makt i vetenskapliga angelägenheter."

Här kan man inte bortförklara den mystiska inspirationen med tal om påverkan, studier, inträngande intelligens m. m., utan det står fast att en enkel yrkesman förvandlats till konstnär genom en fullständigt oförklarlig process, vars elementära styrka belyses inte endast av att medierna tog honom för den verkliga Gifford utan också därav att han synes ha införlivat med sin natur den döde målarens artistiska synsätt och gestaltningskonst.

Litteratur:

James H. Hyslop, Contact with the other world, p 203—280.
James H. Hyslop, Proceedings of the American S. P. R. vol III.

Skiss från hallucination, gjord av Thompson i oktober 1905 och lämnad i Hyslops vård i juli 1907

Senare påträffat fotografi av den verkliga platsen i Nonquitt, Mass., där Gifford vistades om somrarna.

KLUBB KAMELEN OAS FÖR SÖKARE

Stockholms Gamla stan är ett in i vår sena tid bevarat medeltids-samhälle, som fått behålla sin (relativt) friska luft och hantverksmässiga särprägel, mycket tack vare framsynta, kämpande idealister som Vera Siöcrona (i Sven Vintapparens gränd) och Sven Hansson, Mäster-Olofsgårdens föreståndare vid Stortorget. Vaket tidningsfolk har konstaterat att i Gamla stan på senare år växt upp en samling unika "underjordsklubbar", som gärna håller till i gränder och prång, i mystiska källarlokalerna som rustats upp ur sin hundraårssömn. Mest är det fredliga popbitna ungdomar som håller till här, även om vissa ansikten man möter i mörka vinterkvällar inbjuder en att gå försiktigt åt sidan. En del äldre hyresgäster i Gamla stan klagar också över att ungdomsfylleriet och nattskrälet ökat i kapp med klubbarna och att alla kringrullande, tomma ölburkar i morgonvåken lurar som en fara för hederliga knegare på väg till sitt samhällskonserverande jobb.

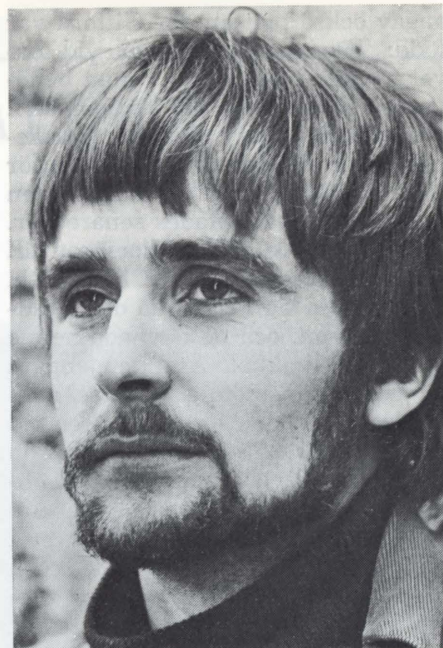
En liten oas bland Gamla stans källarklubbar, där man släcker sin livstörst utan hjälp av destillerade drycker, är Klubb Kamelen, Själagårdsgatan 17, strax intill Tyska Brunnsplan och polisstationens röda lykta i nr 19. Själagårdsgatan

Bilderna visar uppifrån — Eddie Grahn, Klubb Kamelens ledare och allt-i-allo. — Interiör från klubb-grottan med ett gammalt egyptiskt motiv som dekoration. — Den söta flickan var med i senaste sommarens karnevalståg, med lammet snällt trippande vid sidan. (Djurvänner, obs. Några dagar senare fick lammet flytta ut till sina naturliga omgivelningar, på landet!)

har sitt namn av Själagården, en klosterstiftelse för sjuka, som uppfördes här på 1420-talet och efter sentida renovering gör tjänst som hem för gamla inom storkyrkoför-samlingen. Klubb Kamelen befinner sig alltså i gott grannskap. Det märkliga med denna "underjordiska" klubb är inte i första hand dess särpräglade ledare, Eddie Grahn, en sentida, välbalanserad Hamlet, ej heller programmen som växlar mellan tibetansk mystik, tefatsutredningar, urgamla och sentida religionsriktningar, grafologi, kåklåtar, folksånger, psalmer, psykometri och makrobiotik, det verkligt märkliga är publiken, en brokig samling av unga och äldre sökare i tidlösa kläder och utseenden, som snällt fimpar sina eventuella cigar-

retter vid ingången och ikläder sig tofflor innan de tassar in under det orientaliskt dekorerade murstens-valvet. Alder varierande mellan 16 och 80, mest dock ungdomar. Flickor i fotsida fårskinnskappor, saris eller säckiga jumprar och figursydda långbyxor med bredsvaj. Ögon, mest vänligt vakna, utan fördomar; den vithåriga pensionären och den medelålders på ryska brytande kraftmannen accepteras på samma självfallna sätt bland ungdomarna. Någon enstaka endast bär sviter av "hård" narkotika: en flackande oro i blicken och något dovt i sinnet som söker en frisk källa här?

Luften klar och ren, ständigt cirkulerande genom glugg mot gården. Ingen rökning. Inget mellanöl. Inte ens en gnutta cikoria. Som dryck hemlagat örtte — med hälso-smörgås på grovt bröd. Som mat: helris med sojabönor och grönsaker i kinesiska porslins-skålar, mycket nätta och behändiga. (Fast det dröjer innan man vant sig vid besticken: något självsvåldiga asiatiska pinnar.) Förtäring ingår i priset, som alltså först och främst täcker föredraget och övrig underhållning. Programmet för kvällen kan se ut så här:

Onsdag 5/1: Astrologi från Himalayas höjder. Om den tantriska astrologin i Tibets lamaism. Föredrag av **Andrey Edelfelt**. — **Ulf Rebana** läser egna dikter. — **Svante Bagge** spelar 20-talsmusik på gram-mofon.

Lördag 8/1: Besök av Jehovas vittnen, föredrag med ljusbilder. — **Robert Robertsson** sjunger kåklåtar, blues, folksånger och en psalm.

Fredag 14/1: Behöver vi en livs-filosofi? Introduktion till Martinus tankevärld. Föredrag med ljusbilder av **Sigurd Westerlund**. — **Ir-ländska folkvisor** — **Martin Stugart**.

Lördag 29/1: Kan växterna läsa tankar? Föredrag av **Jan Fjellander**. **AB Trudilutt**, **Sigurd Vojnov** och **Vincent Parland**, spelar några stumpar.

Klubb Kamelens initiativtagare — stället öppnades 1966 — och allt-i-allo, Eddie Grahn, är en alert ung man i de bästa åren, några och tretio, en sökare som synes ha hittat sin — och åtskilliga andras? — melodi. Före klubbstarten hade han arbetat med litet av varje, gått från och till på obetydliga kontorsplatser och knåpjobb, vantrivts med en inrutad, materialistisk tillvaro. Nu arbetar han två-skift (ungefär) med blygsammast tänkbara ekonomiska utdelning, ordnar fängslande program med färgrika personligheter — just när detta skrives har han fångat in en tvättakta indisk yogi på genomresa för en extraföreläsning — utformar och trycker sina sirliga program och delar ut dem själv vid Storstockholms mest frekventerade hörna — Ähléns vid T-Centralen — därvid gärna iförd originell dräkt, t. ex. fotsid albansk (?) herderock och hög svart skorstensfejarhatt. (Man måste vara litet PR-minded också för att få folk till en så särpräglad klubb som Kamelen — utan dyrbar annonsering!)

När jag frågar Eddie hur han tror att den djärva blandning av olika livssyner och trossystem som serveras på Klubb Kamelen kan tas upp och smältas av en genomsnittligt mycket ung publik, svarar han: — De bästa idéerna blir kvar och får överleva! — Varje religiös grupp som ställer upp har ju sin del av sanningen, annars skulle dom helt enkelt inte orka hålla på. Vår publik har en ganska bestämd uppfattning — om reinkarnation och annat, som ingen rubbar på.

Ja, man märker rätt snart vilket säkert omdöme stampubliken på Klubb Kamelen har. Efter föredragen vidtar som regel diskussion, och inläggen är ofta både välgenomtänkta och träffande. Efter den allvarliga delen av programmet stundar lätt vegetarisk mat eller örtte-förfriskningar. Sen vanligen musik, sång, dans — för därtill hugade. De som föredrar att fortsätta diskussionen har ett nyinrett rum intill stora valvet att hålla till i.

Förutom föredragskvällarna, mestadels fredagar och lördagar, ägnar sig klubben ibland åt att arrangera trivsamma karnevalståg med glad musik och brokiga dräkter. På så sätt hjälper man till med att höja gatuglädjen i Gamla stan och kalla fram något av medeltidens rustika, folkliga gemenskap.

RÖSTER OM KAMELEN

Det var **Bernhard Eriksson**, en av de tysta strövarna i huvudstadens fria andliga brödraskap, som först visade mig på Klubb Kamelen. Bara namnet lät på något sätt lockande. Kameler har ju med mystik och oaser att göra. Litet av österland vilar det också över denna udda underjordsklubb i Gamla stan, dit säkert en rad vänliga skyddsandar redan styrt kosan. Eddie Grahn har bokstavligt talat med egna händer grävt fram stora delar av källarlokalens grottvälv — i månghundra-årigt rött tegel. Källaren var när han kom dit fylld nästan till taket med jord och urgammal "köcken-mödding".*) Efter noggrann putsning och slamning dekorerade han valvet med sköna orientaliska motiv — snyggt och stämningsfullt och vittnande om en inte obetydlig konstnärlig talang. Trägolvet — av rivningsvirke — lade han själv skarvtätt och slipade och fernissade blankt. Sen dit med orientaliska mattor — kanske ett och annat förvärv från Istanbul dit han för några år sen — arabiska korgstolar, österländska lampor och levande ljus, som leder tanken till något mitt emellan haremsgrotta och mohammedanskt bönehus. Den publik som hittar hit, är också påtagligt orientaliskt orienterad. När jag vid ett tillfälle gav dem en rundfråga om deras inställning till reinkarnationen fanns det av ett tiotal svarande bara en som var emot den synen på livsförloppet. De övriga, däribland ett par mycket öppna och intelligenta 16-åringar, ansåg det självklart med reinkarnationsprincipen. Jag har frågat några av stamgästerna och föredrags-hållarna på Kamelen om deras åsikt om klubben. Här är svaren:

Särskollärare Henry Bjurström:

Jag tycker att klubben är något enastående i sitt slag, har aldrig sett något liknande. Han, Eddie, är ledig och enkel men ändå bestämd i sitt uppträdande och förmår göra det trivsamt för sina gäster. Jag har

*) = avfallshög från stenåldern.

varit där en 5, 6 gånger och går gärna dit igen.

Gösta Holmer, snickare och träsnidare: Bra att där är mycket diskussioner. Dit kommer många ungdomar, som söker... säkert åtskilliga av dem i ren förtvivlan — fast dom inte visar det. Här kan dom hitta något, kamratskap och en andlig grund.

Skriftställare Olle Wedholm: Måste erkänna, att jag blev lite "mörkrädd" första gången jag kom ner där, men snart lärde jag mig trivas bland ungdomarna. Har talat om ryssen Sorokin och hans "Kärlekskonstens vetenskap". I vår skall jag prata om Hazrat Inayat Kahn, som jag också skrivit i Sökaren om.

Studerande Carina Guvelius: Ett fantastiskt program! Särskilt gillar jag den stora variationen på religiösa föredrag, som jag redan lärt mig mycket av.

Ingenjör Sigurd Westerlund: Tycker att Klubb Kamelen är ett väldigt skojigt initiativ. Trivdes väldigt bra där. En trevlig och öppen, ungdomlig publik.

Fil. kand. kemist Ilse Clausnitzer: Det borde finnas en sådan klubb som Kamelen snart sagt i varje kvarter, dit ungdomarna kunde komma och lära sig lite livskunskap, utan formaliteter, hitta en människa att "snacka" med. Eddie ger vem som helst möjlighet att ringa, när som helst, och svarar beredvilligt på frågor. Efter inledningsföredragen i olika ämnen stimulerar han alltid till diskussion — och alltid i vettig riktning. Eddie själv är ständigt intresserad av att lära något nytt, det märks, och han har också ett minne som gör att han tar upp vad som är värt att minnas. Det är verkligen bra att han finns till för ungdomar som vill ha någon att tala med i viktiga frågor. Han är inte bara en fin och ödmjuk människa, han har också förmåga att locka fram det bästa hos andra — utan att göra väsen av det.

Det där var faktiskt mycket beröm på en gång. Själv får jag säga att jag hyser respekt för Eddie Grahn och den början till ett livsverk han lagt ned i sin lilla källarklubb för andliga sökare i Gamla stan. Han har varit realistisk nog att börja från botten och följt regeln att "själv är bästa dräng". Mitt i den apati som drabbat en stor del av ungdomen i våra samhällen verkar Klubb Kamelen ha hittat en

Forts på sid 19

PRAKTISK PARAPSYKOLOGI

Det kan komma att visa sig, skriver John L. Randall i "Journal of the Society for Psychical Research", London (nr 749) att upptäckter inom parapsykologin får stort praktiskt värde för mänskligheten, t. ex. inom medicinen. 1968 gjordes vid Chileuniversitetets parapsykologiska laboratorium försök med signifikanta resultat. Man experimenterade med PK-effekt på tumörer hos möss. Försöken är i och för sig moraliskt klandervärda, men vi vill ändå nämna dem här. 90 möss fick tumörer inympade och delades sedan upp på tre grupper. Med grupp A försökte experimentören genom PK (d. v. s. att med tanken påverka materien) öka tumörens storlek, med grupp B försökte hon minska tumören, och grupp C blev kontrollgrupp som lämnades utan någon mental påverkan. Man fann en tydlig minskning av tumörerna i grupp B, men i grupp A hade de inte ökat (kanske emedan uppgiften att försöka göra dem större hade karaktär av ondska och därför var motbjudande för experimentören). Resultat som dessa ger hopp om, skriver John Randall, att vi en dag skall få bevittna "tillämpad parapsykologi" på våra sjukhus.

SKEPTISKA ROSALINDA

Starkt "mediala" personer är ofta spiritualister — men inte så Rosalind Heywood, parapsykologisk forskare och do författare, framstående medlem i det engelska sällskapet för psykisk forskning, vilken ser och hör de döda. Det är hennes uppfattning att de s. k. mediala fenomenen ingenting har att göra med en andevärld utan har sin rot i det mänskliga, undermedvetna själslivet. Ofta är det, menar hon, misräkning av något slag som varit den utlösande faktorn. Geraldine Cummins medvetna författarskap blev t. ex. aldrig någon riktig framgång — hennes omedvetna (mediala) författarskap gav henne däremot stor berömmelse. Pearl Curran älskade musik men fick syssla med hushållsarbete. Mrs. Leonard ville sjunga, men sjukdom förstörde hennes röst. Musikmediet Rosemary

Brown hade fått avbryta sin musikutbildning, först på grund av fattigdom och senare på grund av äktenskap, men hennes märklige "mediumskap" har nu gjort livet lättare för henne och gett henne världsvid ryktbarhet.

I många fall, såsom Mrs. Verrall, miss Rosher, Mrs. Sherwood, Mrs. Willett — och även Rosemary Brown — blomstrade automatismen efter förlusten av någon nära anhörig.

Rosemary Brown är ett av nutidens mest omskrivna medier. (Se Sökaren nr 7, 1969!) Hon åstadkommer automatiskt eller efter "dikta-men" musikaliska kompositioner som hon upplever härrör från stora avlidna tonsättare, ja de allra största i musikens historia, såsom Beethoven, Brahms, Chopin, Schubert, Liszt m. fl. Det har bland musike experter varit delade meningar om dessa kompositioner. Mrs. Heywood tycker att de är tråkiga och saknar den genialitet som utmärker ifrågavarande kompositörers verk.

Det är i en artikel i den vetenskapliga "Journal of the Society for Psychical Research" som Rosalind Heywood lägger fram sina meningar om "medialiteten". Beträffande förklaringen till fenomenet skriver hon bl. a. att professor Gardner Murphy och andra, t. ex. C. G. Jung, haft idén att människan i djupet av sitt psyke inte är det inkapslade väsen, som hon till det yttre synes vara, utan del av ett "psykiskt fält", vilket inte är begränsat av tiden och rummet. ESP (utomsinligt förnimmande) kan vara genombrott från en mer obunden psykisk nivå, varvid den viktigaste faktorn för att framkalla det är **relationer mellan människor**.

ESP I RYMDEN

Under Apollo 14:s färd till månen utförde astronauten kapten Edgar D. Mitchell ESP-experiment tillsammans med fyra personer på jorden. Dr. Mitchell, som är rymdvetenskapsman, är lika intresserad av den inre, psykiska, rymden som av den yttre. Han berättar för tidning-

en "Psychic" att hans intresse för parapsykologi har fötts ur en otillfredsställelse med de vanliga uppfattningarna om meningen med människans liv. Han var missnöjd med den traditionella filosofin och teologin, som inte gav alla svaren på människans gåta. Mitchell säger att han mer och mer har insett att vi alls inte förstår de utomnormala parapsykologiska fenomenen, som dessutom i hög grad är tabu. Men det är hans övertygelse att det i dessa fenomen finns någonting av sanning, trots den air av vidskeplighet som står omkring dem.

Själv har han inte haft, säger han, fler egna ESP-upplevelser än folk i allmänhet: korta blixtar av förutvetande och **deja vu** (känslan av att ha upplevt en sak förut). Han har även experimenterat med meditationstekniker och funnit dem bra samt gjort försök med automatisk skrift, som tycktes verka.

På en fråga om hans filosofi begriper ett gudsbegrepp, svarar Mitchell "ja", men han vill inte nödvändigt använda ordet "Gud" på grund av de traditionella associationer som har getts det av religionerna. Han föreställer sig universum som lagbundet med en intelligent styrande kraft bakom. Denna kraft ser han som lika med oändlig visdom och fullständig altruism — samt, som Paul Tillich har skrivit, "grunden i vårt väsen". Det andliga i varje väsen är en del av och bidrar till — fastän ofullkomligt — den oändliga kraften.

ESP-experimenten från Apollo 14, som var astronautens helt privata företag, gick så till att han telepatiskt försökte i viss ordning sända bilder av ESP-symbolerna, kors, kvadrat, våglinje, ring och stjärna, till fyra mottagare på jorden, som alltså försökte uppsnappa hans "sändning". Bland de fyra var den i Chicago bosatte svensken Olle Jönsson. Man anser sig ha uppnått signifikanta resultat, och Mitchell kommenterar att det är tydligt att ESP-förmågan är oberoende av avståndet.

Resultaten redovisas i professor Rhines "Journal of Parapsychology", Box 6847, College Station, Durham, N. C. 27708, U.S.A.

HYNEK

tenskaplig inriktning. De är beroende av medlemsavgifter, för vilka medlemmarna i gengäld erhåller UFO-bulletiner etc., vilka för att hålla intresset vid liv alltför ofta får innehålla sensationella historier om UFOs, som är föga mer än spännande berättelser — och givetvis inte vetenskapliga undersökningar.

Man måste förstå deras svårigheter och hoppas att de med tiden kan bli till stor hjälp, kanske t.o.m. bli införlivade med de små vetenskapliga "instituten". Eller också kan de mer vetenskapligt inriktade medlemmarna i dessa grupper själva bilda sådana "institut".

— Vad är Er uppfattning om de s.k. humanoidfallen?

— Jacques Vallee är den store experten på humanoidfall, och jag har nyligen sett hans katalog över flera hundra sådana fall. Jag tror vi måste acceptera tanken att "humanoider" existerar, men huruvida vi verkligen kan kalla dem "levande" eller om de är "robotar" eller t.o.m. "elementaler" kan jag inte säga. Jag ägnar ett kapitel i min bok åt humanoidfall.

— Vad anser Ni om s.k. "kontaktade", t.ex. Adamski, Fry och Van Tassel?

— Humanoidfall bör inte förväxlas med "kontaktfall". Den betydande skillnaden är att i vanliga (!) humanoidfall förekommer inga eller få försök till kommunikation. Humanoiden tycks främst vara angelägen

Forts

att komma iväg så snabbt som möjligt. Dessutom har de som rapporterar att de sett humanoider, i regel bara en enda sådan upplevelse. I "kontaktfallen" å andra sidan förekommer "budskap" till mänskligheten. Den typiska kontaktpersonen är ett ensamt vittne — det är sällsynt att något ytterligare ögonvittne finns. Och han tycks kunna ha kontakt *mycket* ofta — ibland varje vecka! Det verkar statistiskt orimligt att några få individer skulle vara så favoriserade att de blivit speciella mottagare av "kosmiska budskap". Sådana "kontaktade" blir också ofta ledare för "flygande tefats-kulter" — självutnämnda budbärare från "rymdmänniskorna".

En gång intervjuade jag Adamski. Han ville endast pracka på mig sina tefatsbilder men vägrade att besvara alla tekniska frågor om hur bilderna erhållits. Jag uppfattade honom som en bluffmakare, och enligt min mening (men jag kan naturligtvis ha fel) gäller samma om Fry, Van Tassel etc. Jag tror att sådana människor har gjort mycket skada och hindrat att UFOs tagits på allvar av intelligenta människor.

— Har Ni själv sett något UFO?

— Jag har aldrig gjort någon närobservation av UFO. Jag har sett egendomliga föremål på himlen men har ingen anledning att beteckna dem som UFOs, eftersom det är möjligt att de har en fullständigt naturlig förklaring. För att avgöra om dessa föremål är UFOs, måste observationernas omständigheter

och detaljer studeras av vetenskapligt kvalificerat fackfolk, och ifall därefter en observation *fortfarande* är oförklarad, då kan föremålet kallas UFO.

*
Professor J. Allen Hyneks bok "The UFO Expereince", som kommer ut i april i år, har Henry Regnery Co., 114 W. Illinois St., Chicago, Ill., U.S.A., som förläggare. Det är Hyneks förhoppning att boken även skall kunna ges ut på svenska.

KLUBB KAMELEN

Forts

tuva av livets eget friska gräs och en källåder att dricka ur.

Men Klubb Kamelen och dess flitiga initiativtagare är ännu bara vid början. Låt oss vänta och se vad som skall bli av detta barnet. —
Agne Windmark.

ATT VARA MÄNNISKA...

Att vara människa är att vara kämpe,
att vara människa är att gå genom lidandets smältdegel,
men att ändå kunna hoppas...
och älska,
att gå genom svaghet till kraft,
att utvecklas liksom fröet i jorden
för att sträcka sig mot ljuset
och så forma gudsbilden i sitt inre.

Ebba Waerland

FÖRMÅNSERBJUDANDE till SÖKARE!

För att rikta intresset bland Sökarens läsare på Elisabeth Ståhlgrens klarsynta författarskap och särskilt hennes storverk "Tolkning av Johannes' Uppenbarelse" lämnar Reformförlaget en kort tid ett premieerbjudande av en märklig naturvetenskaplig bok "om människans vara eller icke vara" (T. h.)

Bok i blickpunkt!

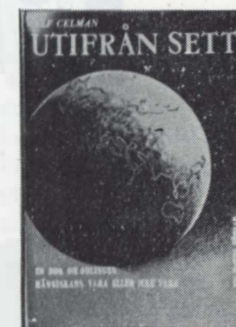

Elisabeth Ståhlgren, själv något av en profetgestalt, ger sig i sin tredje bok, "Tolkning av Johannes' Uppenbarelse" in på uppgiften att tolka Johannes-uppenbarelsen för vår tid. Rad för rad bryter hon textchiffrens insegel och visar varningstecknen! En bok för eftertanke. 200 s. Omsl. i rött & guld. 26:— + moms/porto.

I "Evighet — Oändlighet" har förf. gjort högsta andlig kunskap tillgänglig för dem som målmedvetet verkar för eget och tillvarons höjande. 146 s. 22:— + m. & porto. "Agni Yoga el. Eldens Yoga" är hennes grundläggande verk, ett in-trängande i kosmisk kunskap. Ny uppl. 120 s. 16:— + m. & porto.

MÄRKLIG PREMIEBOK

Alf Celman skrev på sin tid en märklig framtidsvision i boken "Utifrån sett" om människans vara eller icke vara, där han varslade om vägvalet: undergång eller ett stort kosmiskt uppvaknande på alla mänskliga områden. Unik restuppl. med 4 symbolbilder i flerfärg av Martinus! (Vardera bilden värd ca 3 kr.) FRITT som premie till envar som omg. beställer någon av här angivna Ståhlgrensböcker. (Obs! Vid best. av 2 st. samtidigt fås även premieboken "Det vitala problemet" — v. 12:— — fritt.)

Ring el. skriv idag:
tel. 08/766 26 82.
Hänvisa till denna annons!

REFORMFÖRLAGET

Box 16 186, 103 24 Stockholm 16.

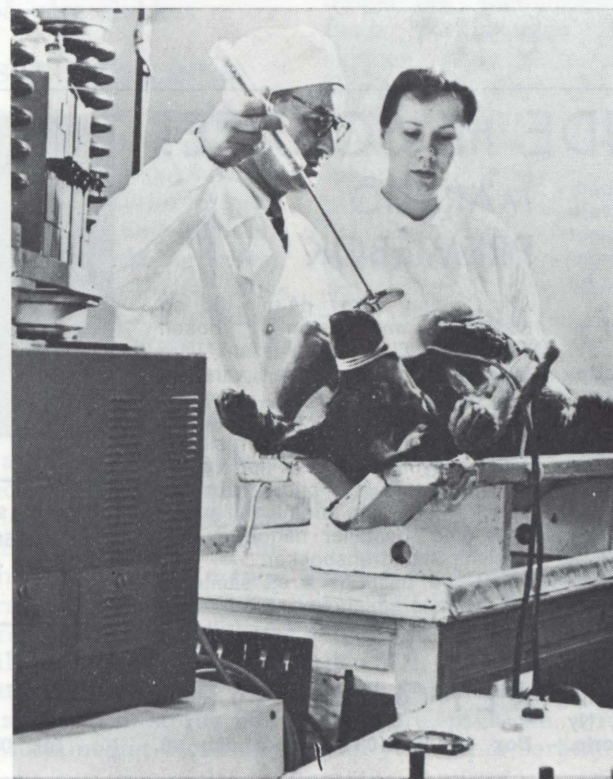
Tel. 08/766 26 82.

KONTRASTER

Ovan: Kärlek (natur) — en bild från djurriket. Babianmoder sluter ömt sin telning i famnen, och den lille, fyra veckor gammal, erfar tryggheten vid moderns kropp.

Nedan: Grymhet (onatur) — scen från människoriket. Rysk forskare utför experiment för att stanna hjärtat på en hund. Djuret har bundits på skrämbänken — även dess mun är ihopsnurrad för att framtinga absolut tystnad.

KONTAKT

Äldre, smärt, välbehållen dam, vegetarian, intresserad av parapsykologiska fenomen, musik, konst, resor och vandringar, önskar kontakt med varmhjärtad manlig själsfrände och hälsovän 77—80 år som äger hjärtats godhet och uppriktighet.

Svar till "Totalt ensam i Kalmar län", Sökaren f. v. b.

Ensam 41-åring med hus på landet önskar bekantskap med svarthårig dam, gärna ensam mor. Ej rökning. Intressen: naturen, levnadsteknik, meditation, musik m.m.

Svar till "Delad glädje i gemensam framtid", Sökaren f.v.b.

Pris för kontaktannonser: 20 öre per ord + 2:— i eftersändningsavgift, dock tillsammans minst 7:—. Moms medräknad.

GA VOR

Ester Heaster, Stockholm, 21:—; Anders Dahl, Stockholm, 13:50; Gustaf Dalén, Hölö, 21:—; P. O. Arvidsson, Täby, 6:—; Greta Rydingsvärd-Ardal, Göteborg, 10:—; Valter Sjöberg, Åbosjön, 6:—; Hildur Högberg, Forshaga, 6:—; Nils Bjernvall, Johanneshov, 21:—; Sigrid Lindberg, Uppsala, 4:75; Helene Reeder, Kungsbacka, 20:—; Hildur Magnusson, Karlstad, 15:—; Elsa Heino, Helsingborg, 21:—; Hildegard Sanderling, Stockholm, 6:—; Bo Westin, Örnköldsvik, 6:—; Ingvar Anderberg, Malmö, 21:—; Karin Petersson, Stockholm, 20:—; Gotthold Wigen, Canberra, 6:—; Inge Gustavsson, Lilla Edet, 41:—; Allan Karlsson, Torstorp, 6:—; Birger Andersson, Nässjö, 6:—; Ernst Sandström, Tranemo, 42:—; Agnes Mårten, Mora Noret, 21:—; Ingrid Kraft, Häljarp, 10:—; Linnéa Nordström, Stockholm, 11:—; Asta Jungbark, Västra Frölunda, 10:—; Alice Karlsson, Stockholm, 10:—; Anne-Marie Kraatz, Lidingö, 9:75; Eric Hanson, Stockholm, 6:—; Erik Henriksson, Borlänge, 30:—; Arnold Nordenberg, Arvika, 6:—; Anonym, 71:—. Summa kronor 504:—.

Hjärtligt tack!

Red.

DU OCH JAG

Du har fått många stora gåvor.
Du är rik på gårdar och guld
och din rikedom
har givit dig makt och anseende.
Stark och stolt går du egna vägar
och bygger monument,
att eftervärlden ej skall glömma
ditt namn och din ära.

Jag har endast en gåva,
och det är den, att med ett leende
kunna se de dödliges strävan
efter rikedom, makt och ära.

Axel Fredenholm

BREV

Jag har funnit åtskilliga felaktigheter i Pauwels o. Bergiers "Vår fantastiska värld" (och det är jag f. ö. inte ensam om; mottagandet har inte varit så odelat entusiastiskt som förlagsreklamen vill göra gällande). Det verkar som om herrarna inte bekymrat sig så mycket om vad de skrivit, eller också har de varit ovanligt slarviga — en egenskap som de i så fall haft gemensam med sina översättare, ty detaljfelen har dessvärre inte blivit färre i översättningarna. Jag har endast funnit en förbättring i den svenska utgåvan: det s. k. telepatiexperimentet som skulle ha utförts ombord på Nautilus och som i originalet utförligt beskrevs på sidorna 393—398, har av barmhärtighetsskäl utgått. Experimentet var ju, som vi vet, en bluff.

Synlig källkritik saknas, liksom källuppgifter, vilket ju gör det mycket svårt att kontrollera utsagorna.

Det finns dock saker som går att kontrollera utan specialkunskaper och endast med hjälp av lexikon och uppslagsverk: det är detaljuppgifter som t. ex. namn och årtal. En lista på sådana fel skulle förmodligen kunna bringas att övertrumpa skeppskatalogen i Iliaden.

Men att basera en artikel på en dylik uppräkningsvare kanske inte särskilt givande (låt vara att listan skulle omfatta flera A 4-sidor) och skulle måhända av somliga uppfattas som pedanteri. Och att genomföra en mer omfattande kritik av idéresonemanget kräver specialkunskaper som jag (och, vilket är värre, sannolikt även M. Pauwels) saknar.

Vad jag i mitt brev menade med att "helheten gott kan ifrågasättas" var bara att om det genomgående förhåller sig på det sättet att man inte kan lita på boken i "det lilla" (som det går lätt att kontrollera) så måste man allvarligt överväga om man skall våga lita på boken i stort. Detta i synnerhet som pro primo jag inte är ensam om att påtala dessa brister (andra har av samma skäl funnit boken otillförlitlig; se t. ex. rec. i International Journal of Parapsychology 1965, sid. 191—194) samt pro secundo det varit så att varje gång jag velat undersöka något som jag funnit intressant i boken, har jag råkat ut för bakslag. Antingen har uppgifterna inte alls gått att kontrollera, eller också har det visat sig att Pauwels framställning varit otillförlitlig på annat sätt. Detta gäller i synnerhet den tredje delen. Jag kan som exempel nämna att jag för några dagar sedan bad en god vän, som tidigare undervisade i matematik här vid universitetet i Lund, att förklara Louis Pauwels tankeutflykter om Cantors teorier (sid. 252 ff i del 2 av den danska upplagan) på ett språk begripligt för vanliga dödliga. Hon ansåg sig inte be-

Bengt Falkegård

EN HOPPFULL ÖNSKAN

Lilla mamma! Du känner dig sväva som på lätta moln uppåt skyn. Allt verkar så lätt, kroppen känns så skön. Du känner inga plågor. Så underligt, så underbart! Du tycker dig själv ligga därnere utan din egen själ. Snöret har antligen klippts av. Du känner dig konfunderad.

Nu går du på en väg. Javisst ja, säger du. Jag går ju, benen bär mig. Det, som de inte gjort på ett år. Du trevar dig först fram, sen går du normalt, när du märker att du kan. Vägen känns så jämn och fin, ingen ojämnhet och ingen backe.

Nu ser du några personer, som närmar sig dig. Anletena klarnar. Du börjar att känna igen några, nu flera. Men jag förstår inte, säger du till dig själv. Vad är nu detta? Det är ju Svea, min dotter, och är det inte Hulda, min syster. Och där Johan, min man. Ja, många flera kommer.

Men jag förstår inte det här, tänker du. Drömmer jag? Men nu kommer en man fram till dig. Du känner inte igen honom, men du känner någon slags närhet till honom. Det är nämligen den person, som varit din ledare i jordelivet. Han säger till dig: "Var nu alldeles lugn. Allt, jag kommer att säga dig, är bara till glädje för dig. Känn efter själv. Du har inga plågor mera. Du kommer nu att slippa dem. Allt kommer att bli en stor lättnad för dig. Det är nämligen så, att du kommit till en annan värld. Du finns ej längre i jordelivet. Din kropp har du släppt. Du har visserligen en astralkropp, men den ger dig inga plågor. Du har lidit så ofantligt mycket i ditt liv, men det är nu slut."

Du fattar dig mycket hastigt. Det är naturligtvis väldigt svårt att förstå så här snabbt, allt är ju en fullkomlig omvälvning för dig. Men, i alla fall. Du känner själv en stor lättnad. Du känner dig fri, fri från alla plågor. Du kan umgås med dem du saknat och du kan få vara dig själv i fred också, när du vill.

Så säger ledaren: "Nu skall du först vila. Du känner en lättnad nu, men omändringen måste tas varsamt. Du måste förstå

att du inte är så stark, utan att detta dröjer en bra tid, men å andra sidan så slipper du plågor. Och i sinom tid kommer du att förstå att du nu går en underbar tid till mötes. Särskilt att betrakta att du varit så snäll och genomgått i ditt liv. Detta kommer mångfald att löna dig. Nu kommer du att träffa dem du vill. Sedan finns dina söner i livet därnere och kanske några flera släktingar, men du får giva dig till tals. Du kommer, när den tiden är inne, att träffa dem också."

Efter en tid har du aklimatiserat dig. En dag får du följa med en ledsagare till jorden. Du ser staden du bott i. Sen förflyttar du dig till Stockholm. Det känner du igen. Du följer en väg, som du inte sett, söderut, kommer till ett nybyggt område. Du kommer in i en lägenhet, och så ser du mig.

"Mammas Babb", säger du, men jag hör dig inte. Jag förnimmar något, men är själv inte tillräckligt medial för att uppfatta dig. Du blir då ledsen, men din följeslagare säger: "Gläds istället! I sinom tid få ni träffas. Han är inte färdig med sitt jordeliv ännu. Han kommer att få uppdrag, som han måste slutföra. Var istället glad över, att han har stabiliserat sig, åt att han nu antligen har fått en lägenhet, som han kan trivas i. Det har vi hjälpts åt allesammans de närmaste, både för hans skull och för att du inte skall behöva vara sorgsen här för hans skull. Han har själv lovat, att du inte skall bekymras mera för hans skull."

Du känner dig helt nöjd av de orden. Du förstår att det, som var människa är skickad till jorden för att fullfölja, det måste hon också göra på bästa sätt.

Nu är du trött, lilla mams, men du känner en inre sällhet. Bekymren och plågorna för din del är slut. Och nu vet du att av Bengt är du älskad och ärad och du vet nu att Bengt ej är ledsen — utan glad — för att du slipper ligga och plågas längre.

Tack!

Mammas Babb.

gripa framställningen men menade att det måste vara vilseledande att tala om "oändlighet" utan att ens knysta om att detta inte är ett men flera väldefinierade begrepp inom matematiken. Hon ansåg M. Pauwels resonemang vara vagt och oklart, och hon trodde att hans ordval var medvetet mystifierande. Detta var bara ett exempel. Om nu inte en matematiker kan förstå hans matematiska tankelekar, vem kan då begripa dem?

Jag har f. ö. skrivit till M. Pauwels under adress 56 Rue Jacob, Paris VIe och frågat om några av hans källor men tyvärr inte fått svar. (Kanske det varit något fel på adressen.)

Jag anser mig alltså inte vara tillräckligt kompetent för att skriva en vederhäftig "mot-artikel", och dessutom har jag tyvärr just nu så mycket att göra att

jag knappast skulle hinna.

Men varför inte efterhöra "sakkunskapers" mening om "udda" teorier? Henry Kjellson är enligt min privata mening den i särklass intressantaste i genren. Och sedan nu Troëng presenterat en del av hans tankar i Sökaren, varför inte försöka intressera en del fackmän inom olika områden? Det skulle vara väldigt intressant om t. ex. en egyptolog toge ställning till Kjellsons tolkningar av bilder med hieroglyftexter eller hans tankar om Cheopspyramiden, om en expert i semitiska språk värdigades uttala sig om hans bibeltolkning i t. ex. Fortidens teknik, eller om en sanskritkunnig person kunde granska den i Sökaren 9, 1971, citerade översättningen av "Shilpa-Sansar" m.m.

Sven Rosén.

BOKRECENSIONER

KOMPASSER I URTIDEN!

Civilingenjören N. O. Bergquist (Jungfrugatan 62, Stockholm) har utkommit med en atlantisbok, "YMDOGAT — ATLANTIS", som avslöjar hög kultur i Norden 3000 år f. Kr.!

Av namnet på den fornnordiske jätten Ymer, av Dogger Bank och Atlantis har författaren skapat namnet YM-DOG-AT som ett namn på en postglacial civilisation som, innan haven ännu fyllts upp efter istiden, hade sitt centrum i det nuvarande Nordsjöområdet.

Bergquist deklarerar noga att "hans" Atlantis inte är samma som Platons Atlantis, vilket enligt hans uppfattning måste ha varit en syntes av flera sjunkna länder. Ett av dessa — som ännu inte sjunkit — är Teneriffa!

Det är synd att Bergquist försöker arbeta utifrån den f. n. av arkeologer och fornhistoriker postulerade uppfattningen att tiden 20.000 f.Kr. och fram till historiska tidens början var den tid då människan kom ut ur grottestadiet, började knacka flintsten och göra pilbågar för att småningom lära sig använda brons och senare järn. För en Atlantis-forskare borde denna uppfattning vara omöjlig. Atlantis innebär ju en hög civilisation c:a 10.000 f.Kr., därefter en nedgång, innan genom romarna en kulturell uppgång åter började.

Bergquist har dock själv funnit ett tidigare okänt bevis för att den kulturella utvecklingen under s. k. postglacial tid följde en nedgående och inte en uppgående linje. Beviset är kompasser och pejlskivor från länderna runt Nordsjön. Kompasskivorna har tolkats som solsymboler, men det menar Bergquist är fel, ty man finner på en sådan skiva både korn och sikte som på vilket modernt pejlinstrument som helst!

Kompasser som hjälpmedel för sjöfart anses inte ha förekommit förrän på 1100-talet i Kina och ännu senare i medelhavsområdet. Så Bergquists påstående att de varit i bruk c:a 3000 f.Kr. i norra Europa är sensationellt.

Förgäves söker Bergquist inom de akademiska teoriernas mönster finna en förklaring till varför bruket av kompass, pejlskivor — och därmed också sjökort — varit i bruk c:a 3000 f.Kr. men senare förlorats. Han berör också ett annat fynd som berättar om försvunna kunskaper, nämligen fynden av skrivtecken och avancerad keramisk teknik c:a 10.000 f.Kr. Det är fynden i Glozel i Frankrike. Trots

att dessa fynd gjordes redan på 1920-talet, har man ännu inte dragit den självklara slutsatsen: här fanns en hög kultur långt tillbaka i en tid då man trott att det rådde endast primitiv stenålder.

Bergquists bok är rik på intressanta citat, och där finns omfångsrika register. Bland citaten intar den holländska Ura-Linda-Krönikan* — med all rätt tycks det mig — en framskjuten plats. Här en provbit:

"...Detta står skrivet på alla borgar: Innan den onda tiden kom var vårt land det vackraste i världen. Solen steg högre och det var sällan frost. På träd och buskar växte frukter och annat överflöd som nu är förlorat. Av sädesslagen växte här inte endast korn, havre och blyde utan även swete som glänste som guld och som man kunde torka i solskenet. Åren räknades icke, ty det ena året var lika fullt av glädje som det andra."

Vi får också veta "hur den onda tiden kom":

"...Berg splittrades och utspydde eld och lågor, andra sjönk ned i jordens sköte och där det förut var slät mark uppreste sig höjder. Aldland, som sjöfolk kallar Atland, sjönk och det våldsamma havet steg så högt över berg och dalar att allt dränktes. Många människor begravdes i marken och många, som undgått elden, omkom därefter i vattnet. Icke endast i Findas land utan även i Twiskland sprutade bergen eld. Den ena skogen efter den andra brändes därvid bort och vinden som kom därifrån överhöljde vårt land med aska. Floders lopp ändrades och vid deras mynningar bildades nya öar av sand och drivande djurkroppar."

Denna beskrivning för osökt tanken till Platons Atlantiskatastrof. Det är Faetons världsbrand, och det är Ragnarök — det är bergens resning och guldålderns slut.

Påståendet att före katastrofen räknades icke åren för oss till Homeros ord: på Atlantis rådde evig vår. Redan i min bok "Kulturer före istiden" (Nybloms 1964) framhöll jag att den stora katastrofen måste ha inneburit jordaxelns tippning. Före den tippningen hade inga årstider funnits, och då kunde begreppet år inte ha någon reell mening — man räknade helt enkelt i dagar.

När krönikan berättar att bergen sprutade eld, att berg reste sig ur slättland och Atland dränktes, då har man givetvis inte att göra med en långsam övervämmning av Dogger Bank, som Berg-

quist antar. Då är det en helt annan och mycket häftigare katastrof det är fråga om.

Men, även om Bergquists tolkningar enligt min mening är motsägelsefulla och till stor del osannolika, är hans bok både intressant och läsvärd. Vår svenska Atlantislitteratur är inte alltför rik. Det nya tillskottet hälsas med glädje och kan varmt rekommenderas alla som vill läsa oortodox litteratur om vår fornhistoria.

Jag är dock något förvånad att den ovan nämnda "Kulturer före istiden" liksom R. Malaises "Atlantis — en geologisk verklighet" inte satt djupare spår i Bergquists tänkande.

* Liksom Edda-dikterna består Ura-Linda-Krönikan av ett flertal ganska korta delar utan egentligt inre sammanhang. De äldsta delarna skall ha upptecknats omkring år 800 e.Kr.

År 1848 erhöi en holländare Cornelis over de Linden ett gammalt manuskript på ganska svårtydbar gammalfrisiska. Han översatte det till modernt språk och gav 1872 ut vad vi idag känner som Ura-Linda-Krönikan.

Liksom andra för den ortodoxa historievetenskapen obekväma dokument har den beskyllts för att vara ett falsarium — en bedömning som förefaller godtycklig. Personligen tror jag på krönikans äkthet, eftersom den sätter Atlantis undergång till år 2193 f.Kr. Detta är c:a 100 år efter den "kataklismos" som enligt grekernas tidsälderslära ändade bronsåldern. Vid denna tid torde havens nivå ha stigit med många hundra meter och för andra gången dränkt Atlantis — en händelse som i detalj har kunnat bevisas genom C¹⁴-dateringar under det senaste årtiondet. En osannolik fullträff om krönikan vore ett falsarium.

Ivan Troëng

EHRENSVÄRDS BOK

Till raden av undergångsprofetior har också hänförs boken "Före — efter" (Aldus, c:a 13:50) skriven av Gösta Ehrensvärd, professor i biokemi i Lund. Det är orättvist. Ehrensvärd skisserar endast vissa huvudlinjer i framtiden så som den i dag kan överblickas. Författaren är optimistisk beträffande möjligheten att överleva på mycket lägre levnadsstandard (men kanske högre livskvalitet) än under nuvarande förbrukningsepok.

Energi- och metalltillgångar avtappas i ökande takt samtidigt med befolkningsexplosionen och förgiftningen av jord, luft och vatten. Jordbruket inriktas allt

mer på kortsiktig, intensiv odling och mer än några år framåt ser man ogärna. Om djurfabrikerna är en lycklig lösning får framtiden utvisa, etiskt gör de i varje fall ett skrämmande intryck.

Ehrensvärds bokslut är enkelt och logiskt. Före — det är nu, då alla tillgångar förbrukas i rasande takt, månobilens epok, när vi söker "rycka upp" de s. k. u-länderna för att också de skall tappa balansen när vansinnet nått sin topp och alla framstegsKurvor börjar rasa utför. Efter — en seg kamp för att uppehålla livet i liten skala, kanske om bara 100 år. Jordbruk och blygsamma energitillgångar. De övergivna storstäderna plundras på metall. Däremellan ligger ett mellanspel i moll: två tredjedelar av jordens befolkning har dött i svält eller förgiftning, krig har rasat mellan länder och anarki uppstått inom dem.

Även om drömmen att lösa problemet med fusionskraft går i uppfyllelse räcker det inte. Enbart stora energikällor förser inte miljarden med föda.

"Om framtiden vet vi inget" säger optimister. Men den som inte tror att synnerligen svåra omställningsproblem uppstår redan om 30—50 år i nuvarande takt har en orealistisk tro på människans förmåga att bryta sig loss ur den naturliga biologiska miljön. Men innovationer då? Ja, nöden är kanske uppfinningarnas moder, men hittills har flertalet innovationer bara hjälpt till att öka takten i slöseriet. På vårt rymdskepp jorden förbrukar vi både kapitalet och räntan och tycks inte vara benägna att hejda oss förrän vi i stället är svårt skuldsatta.

Boken är också intressant att läsa med tanke på att framstående politiker uttalat sin optimistiska tro på framtiden. Mönstret känns igen: politikerna hoppas att vetenskaplig forskning och industri skall lösa alla problem medan de vetenskapsmän som vågar se något utöver sina specialområden hoppas att politikerna skall få människorna att inse att snart gäller det blodigt allvar för hela vår civilisation.

Den tid är förbi då några kulturer på jorden låg i födslokval, andra blomstrade och åter andra gick under. Nu är det stor fara att alla folk står och faller samtidigt.

Bertil Nilsson

Leo Talamonti: Mystikens värld — De ockulta fenomenen i dikt och verklighet. Berghs förlag, 1971. 350 sid.

"Ett av de märkligaste fenomenen som berör relationerna mellan människan och naturen är de livlösa föremålens uppror mot sina ägare. I november 1943 registrerade franska gendarmen i departementet Les-Deux-Sèvres ett fall där en ung flicka, en viss A. G., inte kunde sätta sig

därför att stolen vägrade. Fyra gånger försökte A. G. att sätta sig i närvaro av gendarmen som förde protokollet och varje gång lyfte sig stolen upp i luften, stälpte framöver och kastade av flickan. — Även skor kan av allt att döma ha rebelliska tendenser..."

Ovanligt många böcker om paranormala och "ockulta" fenomen har kommit ut i Sverige under 1971. Citatet är från en, Talamontis "Mystikens värld". Talamonti är journalist, och enligt det berömmade förordet är boken ett populärvetenskapligt verk, och mer än så. Det är då ledsam att konstatera att den saknar såväl register som innehållsförteckning och ordlista. Den är svår att hitta i och innehåller åtskilliga ovanliga och för genomsnittsläsaren nog så svåra termer som hade behövt förklaras. Litteraturförteckning finns, men den är helt värdelös för den som vill läsa mer. Att bara fylla fyra sidor med boktitlar utan någon som helst kommentar gör ingen glad, särskilt när tidskriftsförteckningen dessutom innehåller uppgifter som blev inaktuella för flera år sedan. Om ett intressant fall sägs: "I detta fall föreligger en grundlig studie av G. Schmeidler och E. Frommer, som visar..." Men både Schmeidler och Frommer saknas helt i litteraturförteckningen.

Boken är väsentligen en uppräknings av ett stort antal spontanfall, mer eller mindre kuriösa och egendomliga händelser som människor har råkat ut för. Somliga är intressanta, andra enbart kuriösa, som ovanstående. Ingenting sägs om fenomenet upprepades under andra omständigheter eller om någon form av undersökning gjordes.

Boken verkar på något sätt gammal, trots att originalet tycks ha utkommit 1971. Eller är den en omarbetning av ett gammalt verk? Mest äldre litteratur citeras.

Visst får man av denna bok en uppfattning om den rika variation av paranormala — eller till synes paranormala — händelser som människor upplever. Men någon modern introduktion till parapsykologin är den verkligen inte.

Nils-Olof Jacobson

Martinus: Livets Bok, del II. Översättning av Nils Kalén. Hålsans Förlag, Linköping 3, 1971. 315 sidor.

*

Den danske mystikern Martinus huvudverk "Livets Bog" utgavs på danska i sju band 1932—60. Det omfattar sammanlagt 2.900 sidor. Del II av detta märkliga verk har nu kommit i svensk översättning (del I kom 1964). Översättningen följer noga originalet. Det är omöjligt att i vanlig mening recensera en sådan bok; den bygger direkt på del I och kan endast bedömas i sitt sammanhang med de övriga delarna. "Livets Bok" är oundgänglig för den som redan känner till huvuddragen av Martinus världsbild och vill fördjupa sig i den. Boken kan däremot inte rekommenderas för nybörjaren — han riskerar att gå vilse i det svåröverskådliga stoffet och snärja in sig i Martinus långa, komplicerade meningsbyggnader. Den som vill ha en första uppfattning om vad Martinus världsbild egentligen är bör i stället läsa hans småböcker, varav några finns på svenska. Om man vill ha en överblick över hela världsbilden finner man den lättast i bilderboken "Det Evige Verdensbillede" som hittills har kommit i tre volymer på danska. Men en svensk ska väl kunna läsa danska?

Nils-Olof Jacobson

För varor och tjänster som utbjuds i annonser i denna tidskrift svarar uteslutande annonsörerna själva. Söka-rens Förlag ställer sig endast bakom egna annonser.

Två mycket uppmärksammade nya-tidens skrifter

NYHETSREVIEW — Universell Kontakt kr. 10:— + moms

PAN OCH NATURANDARNA kr. 5:50 + moms

kan rekvireras från

PARTHENON

250 06 Helsingborg 6.

Alltmer populära

manastrålände

LAPIS LINGUA

den mexikanska, tjugigt turkosskimrande

"TUR-smyckestenen"

från Sierra Madres inre — positivt testad och lovordad av framstående psykometriker och pendelspecialister, kan erhållas genom H. Schubert, S:t Eriksgatan 109, 113 31 Stockholm Va. Tel. 33 19 32. Många positiva uttalanden om L. L. finns av lyckliga ägare.

SM:

ÅTERBLICK

Det var inte en följd av ett noggrant övervägande, när Sökaren blev till på hösten 1964. Beslutet fattades snabbt efter en idé som dök upp i mitt medvetande. Men jag fann snart att tidskriften — på gott och ont — var en del av mig själv.

Jag startade från ett nolläge: saknade helt erfarenhet av journalistisk verksamhet — ja, av egen "rörelse" över huvud taget. Jag hade varit en löntagare som på fritiden mest intresserat mig för skönlitteratur. Och något startkapital ägde jag inte.

Med detta utgångsläge är det naturligt att det var svårt att få det rätta greppet om redigeringen. Ett nytt arbete lär man sig under de år man gör det.

Som tidningsmakare är jag självlärd. Och detta är ett ganska trist konstaterande, eftersom min journalistiska utveckling på grund därav har gått långsamt; det arbete jag utfört har i flera stycken varit bristfälligt. Men att det tar flera år för att (själv) lära sig ett nytt jobb är knappast ovanligt. (Fortfarande är bok- och tidskriftsförlaget en deltidssyssla.)

När jag bläddrar i äldre årgångar av tidskriften, är det utan tveksamt tillfredsställelse. Den är en ojämn produkt. I synnerhet slår det mig att utseendet (lay out) inte varit det bästa. Men förbättringar har väl i det avseendet skett under de senaste åren, och jag tror att tidskriften nu ser mera seriös och vederhäftig ut än i början.

Det är inte lätt att göra en tidskrift. Är man dessutom ensam, får man själv klara arbetsuppgifter som på större tidningar är fördelade på flera. Uppgifterna är av olika slag. Det är **en** sak att kunna sätta ihop acceptabla skrivna meningar, men att lägga upp de olika

sidorna i ett ombrytningsschema är en helt annan, att ha ett journalistiskt "grepp" en tredje o. s. v. Klarar man **en** sak, är det därmed inte säkert att man också förstår sig på de andra.

Vid genombläddring av gamla nummer finner jag att de — vid sidan av bra saker — innehåller en del som jag inte nu skulle vilja publicera. I andra fall borde ett ämne ha behandlats med större distans.

Kanske har min kvalitetskänsla förbättrats under åren. Men ett problem är och har alltid varit att balansera mellan kritik och öppenhet, mellan "höger" och "vänster". Själv kom jag in på marginalia **från vänster**: jag började med att läsa spiritistisk litteratur, Parthenon-böcker etc. (även om jag aldrig har haft intresse för de allra mest diffusa ockulta skrifterna) för att efter hand komma över på den mer pålitliga litteraturen samtidigt som min kritiska inställning skärptes. Men kanske är jag alltför för mycket "vänster"?

Ibland kan man ha ett behov av att försvara vad man en gång gjort. Om jag nu, vid återblick på Sökarens korta historia, erfar viss olust över delvis mindre väl utfört arbete, vill jag gärna teckna bilden av en tidskrift i **utveckling**, i mönrande.

Men alla påståenden som görs i denna tidskrift är — fortfarande — inte lika väl underbyggda. Och sanningsstämpel sätts inte på något av det publicerade. Det måste vara läsarens uppgift att göra sin egen värdering av texten. Jag kan bara sträva efter att införa sådant som förefaller intressant och värdefullt. Läsaren finner kanske anledning att göra delvis andra bedömningar.

SÖKAREN

Nr 3 1972 Årgång 9

Adress: Box 3063, 103 61 Stockholm 3

Red o ansv utg: Sven Magnusson

Postgirokonton: 70 60 47-8

Tel: 08/69 60 27

Redaktionsråd:

Nils-Olof Jacobson, Bo R. Ståhl,

Agne Windmark

PRENUMERATIONSPRISER

Helår (10 nr) 29:00

Halvår 15:25

I Norge och Danmark kan prenumeration ske med svensk postgiroanvisning.

I Finland kan inbetalning göras till Akademiska Bokhandeln, Postfack 10128, Helsingfors 10, postgiro 53 33-2. Helår kostar då 24 mk, halvår 13 mk.

Annonsspriser (moms tillkommer):

Helsida 250:—, halvsida 150:—, småannonser 5:— per cm men minst 15:—.

Copyright resp. förf.

Tryckt hos

LJUSDALS TRYCK AB

Ljusdal 1972

INNEHÅLL:

Alf Ahlberg:

Martin Buber 1

Är tro på reinkarnation något för moderna västerlänningar? 4

Carl-Martin Edsman:

Kristendomen är främmande för reinkarnationstanken 8

Nils-Olof Jacobson:

Boken om Olle Jönsson 10

Intervju med J. Allen Hynek 12

Birger Qvarnström:

En klassisk historia om besatthet och konstnärskap 14

Agne Windmark:

Klubb Kamelen — oas för sökare 16